

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 8, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 15

Penktadienis, Balandžio (April) 13, 1962, Toronto, Ontario

M E T A I XXXI

Francūzai Palaiko De Gaulle Žygius Alžyrijoj; Didelis Smūgis Reakcijai

PARYŽIUS. — Francijos žmonės milžiniška didžiama balsų pasisakė už prezidento De Gaulle politiką Alžyrijos klausimu. Per referendumą praėjusį sekmadienį iš 20,408,083 balsavusiųjų, už De Gaulle politiką balsavo 17,505,209. Tas sudaro 85,77 procento. Atmetus sugadintus balsus, susidaro net 90,70 procento.

Tiktai 1,794,072 balsavo prieš.

Sugadintais balsais buvo tie, kurie palaikė socialistinės atskalos lyderio buvusio premjero Pierre Mendès-France liniją. Tokių balsų buvo 1,108,982.

Taigi, didelė didžiama balsavo už paliaubas, kurias vyriausybė pasirašė, ir apsišprendimą Alžyrijai.

Tuom pat sykiu buvo didelis įspėjimas reakcionieriams ir jų slaptai armijai, kurie nori sutrukdyti De Gaulle pastangas baigti kraujo praliejimą Alžyrijoje ir sutvarkyti reikalus taikiu būdu.

Manoma, kad De Gaulle dabar perorganizuos vyriausybę, atstatydamas tuos, kurie šalta žiūri į jo žygius. Kiti spėja, kad gali būti nauji rinkimai.

Tuo tarpu SAO teroristai Alžyrijoje sutiko Francijos žmonių opinijos pareiškimą naujais bombardavimais ir kulkosvaidžiais, užmušdami per vieną dieną apie 30 asmenų.

Orane jie buvo užgrobę laikraščius. Darbininkus priverstė išspausdinti speciales laidas, kuriose jie puolė Francijos vyriausybę ir tuos, kurie palaiko jos liniją Alžyrijos klausimu.

Bet dabar jau aišku, kad Francijos žmonės nori taikos Alžyrijoje. Ir jie parems vyriausybės žygius sutriuškinti reaktionierių, kurie bombardavimais nekaltų žmonių nori palaikyti Alžyriją kolonija, jos žmones išnaudoti ir toliau, kaip iki šioliai.

HAVANA. — Kubos autoritetai praneša, kad suėmė septynis amerikiečius,



Neatpažįstamai pasikeitė Dzūkijos sostinė — Alytus pokario metais. Čia išaugo ištisi kvartalai naujų gyvenamųjų namų, kino teatras "Dainava", buitinio aptarnavimo kombinatai. Didelės statybos Alytuje vyksta ir

šiandieną: auga nauji "Ūkmašinos" gamyklos korpusai, statomas betono mazgas, mechaninis technikumai.

Nuotraukoje: nauji gyvenamieji namai Dariaus ir Girėno gatvėje Alytuje.

Royal York Viešbučio Streikas Užsibaigė

TORONTO. — Canadian Pacific Railway kompanijai priklausančio Royal York viešbučio darbininkų streikas, trukęs beveik metus laiko, galų gale, tarpininkaujant H. Carl Goldenbergui, buvo likviduotas.

Sekmadienį streikieriai, išklause pranešimo sutarties sąlygų, sutiko grįžti.

Darbininkams algos pakeliamos pusterčio centu. Vėliau bus pakelta dar 1 centu. Visi darbininkai, išskyrus kelis, bus sugrąžinti į darbą. Laikė streiko priimti darbininkai bus atleisti ir jiems darbo duota kitur. Visi streikieriai turės būti priimti ne vėliau rugpjūčio 30. Dalis sugrįš tuojuos.

LONDON. — Mrs. Krobo Edusei, Ganos industrijų ministro žmona, pasirinko vietoj deimantų auksinę lovą, kainuojančią \$8,400.

Nors už tai ji susilaukė daug kritikos, bet ji vistiek atsisako skirtis su šia lova.

McNaughton Esąs Atleistas iš Darbo

OTTAWA. — Generolas A. G. L. McNaughton, atstovavęs Kanadą bendroje Kanados ir Jungtinių Valstijų komisijoje, pareiškė, kad jį diktatoriškai atleido iš tų pareigų. Vyriausybė, iš savo pusės, skelbė, kad jis rezignuoja.

Jis taipgi kaltino vyriausybę, kad ji pardavė Kanados interesus sudarant Columbia upės sutartį su Jungtinėmis Valstijomis.

Kitaip sakant, amerikiečiai gavo labai prielankias sąlygas.

Ta sutartis, tačiau, dar neratifikauta. Sukliudė Britų Kolumbijos vyriausybė. Dar nežinia, kuo baigsis šis klausimas.

McNaughton reikalauja, kad senatas išklaustų jo pranešimo apie visą tą reikalą.

HAVANA. — Laikraštis "Hoy" praneša, kad TSRS pažadėjo šiemet Kubai paroduoti 3,000 tonų muilo.

Ponaičiai Turės Dirbti, Jei Niekas Jų Neišpirks

HAVANA. — Kubos teismas nuteisė 1,179 įsiveržėlius darbu atsilyginti už padarytus Kubai nuostolius laike jų įsiveržimo. Lyderiai turės padirbėti net 30 metų, kol jie atgaus laisvę.

Bet tuom pat laiku suteikta jiems privilegija išsipirkti, jeigu norės ar galės. Bendrai, už visus kas nors turės sumokėti \$62,000,000. Lyderiai turės sumokėti po \$500,000 kiekvienas, jeigu jie norės išsipirkti, o eiliniai po mažiau.

Jeigu būtų buvę pristaty-

ta 500 traktorių praėjusiais metais, būtų atsiėję mažiau. Tie traktoriai būtų kainavę apie \$17,000,000.

Čia atskris delegacija nuo nuteistųjų giminių, kurie tarsis su vyriausybe dėl išpirkimo. JAV radijas pranešė, kad kas tai siūlo \$28,000,000 už visus.

Laikė teismo buvo išryškinta, kad didžiausias kaltininkas už tą įsiveržimą buvo Centralinė Intelligence Agentūra. Jai tuomet vadovavo Allen Dulles, kurs vėliau buvo atstatytas. Įsiveržėliai buvo paruošti Floridoje ir Guatemaloje. Jie iš Guatemalos ir invaziją pradėjo.

Vyriausybė pareiškė, kad belaisviai, pavieniai ar ir visi, bus paleisti taip greitai, kaip tik jie užsimokės pabaudą. Eiliniai po \$25,000, o lyderiai — po \$500,000.

Išsipirkimas gali būti ir gaminiai. Pavyzdžiui, maisto produktais ar kokiais kitais Kubai naudingais gaminiais.

Jungtinių Valstijų imperialistai, kurie ne tik drąsino juos, bet ir apginklavo ir kitas priemones parūpino, turėtų išpirkti juos, jeigu jie vertina juos bent kiek. Jie daugiausia kalti už tų žmonių padėtį.

Už Represijas Kaltina Beriją

MASKVA. — Izvestijose tilpo ilgas Wilhelmo Munters laiškas, kuriame jis kaltę už represijas Latvijoje laike karo verčia ant L. Berijos ir jo žmonių. Jis taipgi teigia, kad Stalinas tam nesipriešinęs.

W. Munters buvo Latvijos užsienio reikalų ministru iki įsikūrimo Latvijoje tarybinės vyriausybės.

Berija ištrėmęs jį į Voronežo sritį, o karo metu jis buvo suimtas ir įkalintas.

1954 metais jis buvo amnestuotas, o 1959 metais sugrįžo į Latviją.

Diplomatų korpusas čia labai stebisi Izvestijos sutikimu talpinti tokį ilgą Munters laišką.

Komunistai Rems NDP Kandidatus

TORONTO. — Čia įvyko provincialė Kanados Komunistų Partijos konvencija, kurioje buvo aptarti veikimo planai. Tarp kitų, buvo nutarta remti Naujos Demokratinės Partijos kandidatus tose vietose, kur partija neturės savo kandidatų.

Taipgi buvo nutarta daugiau atydos atkreipti į Ontarijos fermerių reikalus. Daugelis Ontarijos fermerių kenčia nuo nenormalios situacijos farmų srityje.

Konvencijoj dalyvavo 120 delegatų. Vadovybėn išrinkti B. Magnuson, Phyllis Clark, Charles Weir, Peter Boychuk ir Alfred Dewhurst.

OTTAWA. — Vyriausybė paruošusi įstatymą senato reformavimui. Esą norima nustatyti, kad senatoriai negalėtų būti senatoriais iki mirties, bet tik iki 74 metų.

Kadangi liberalai labai ilgai valdė, tai jie paskyrė į senatą savo žmones. Ir jų negalima pašalinti, kol jie gyvens. Jeigu būtų galima atstatyti po 74 metų amžiaus, tuomet valdžioje esanti partija turėtų galimybes paskirti savo šalininkus.

Liberalai, aišku, labai priešingi tokiai reformai. Bet vyriausybė norinti praveisti įstatymą pirma negu įvyks rinkimai.

Iš Kanados Gyvenimo

Kanados Darbininkų Kongresas, atstovaujamas virš 1-100,000 unijistų Kanadoje, i-teikė federalei vyriausybei pareiškimą, kuriame pasisakoma prieš tai, kad Kanada įsileistų bent kokiu būdu nuklinius ginklus arba įduotų juos į Kanados kariuomenės rankas bile kur.

Vienu žodžiu, kad Kanada nieko bendra neturėtų su nukliniais ginklais.

Kanados visuomenė, aišku, pilnai sutinka su tokiu organizuotu darbininkų nusistatymu. Nukliniai ginklai neatsaugotų nei vieno kanadiečio, bet jie galėtų padidinti nuklinio karo pavojų.

Kanadoje eina jurisdikcinė kova tarp unijų eilėje industrijoje. Pavyzdžiui, plieno darbininkų unija nori paveržti darbininkus iš Mine Mill unijos. Eina kova tarp dvių unijų medžio industrijoje, žurnalinkų tarpe.

Įdomiausias dalykas yra tarpe, kad ir čia eina "laisvinimo" darbas. Plieno darbininkų unijos lyderiai sako, kad jie "laisvina" nikelio kasyklas iš Mine Mill unijos "veržijos". Panašiai unijų ardučiai daro ir kitose industrijoje.

Ką kodėl Kanados Darbininkų Kongresas negali nieko padaryti, kad sulaukius tokia darbininkams žalingą kovą unijų tarpe. Visos unijos turėtų kooperuoti, o ne kovoti tarpusavyje.

Susiorganizavo komitetas padėti Kubai maistu ir medikamentais. Jis kviečia visuomenę paremti sulig išgalės.

Kuba susiduria su trūkumais, kadangi JAV daro viską, kad kitos šalys neprekiuotų su Kuba.

Aukas galima siųsti: The Medical Aid for Cuba Committee, Station "B" P. O. Box 4, Toronto 2B, Ont.

Kaip žmonės nukrypsta, aiškiai parodė Earl Browder, buvęs JAV komunistų lyderis, kalbėdamas Toronte aną dieną. Jį pasikvietė J. B. Salsbergas, kitas nukrypėlis.

Browderis sakė, kad Jungtinėse Valstijose daugiau socializmo, negu Tarybų Sąjungoje.

Girdi, Jungtinėse Valstijose socializmo priešų palikuonį tiktai John Birch draugija.

Didesnio juokdario nereikia ieškoti.

Ontarijos premjeras John Robarts reikalauja įstatymo, kuris uždraustų hydro darbininkams streikuoti.

Jis sako, kad abi pusės turi būti priverstos sutikti su arbitracijos tarybos sprendi-

mu. Taigi, darbininkų teisė streikuoti bus atimta. Ką sakys tie, kurie taip garsino darbininkų laisves Kanadoje?

Kanadietis

Aklių ir Akinių Specialistas
J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antradi., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

SUSTOJO EJES ŽYDŲ DIENRAŠTIS

TORONTO. — Čia sustojo ejęs žydų dienraštis Hebrew Journal. Jis beturėjo vos 2,000 prenumeratorių. Ejo 54 metus.

Žydų dienraščiui dar išei-na vienas Montreale ir du New Yorke.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria akčių nervus, nuo kurių pa-eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko aki-nius.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252

Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias maistas Geras pasirinkimas įvairių lietu-viškų valgių. Turime kambarių apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas. LI. 4-6917

Lilia Flower Shop

680 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms,
Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4188

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Centro Komitetas išleido
Kanados lietuvių Palantos parašytų
Eilėraščių Rinkinį

Minčių Trupiniai

Leidinyje telpa apie 80 eilėraščių, parašytų iš Kanados darbo žmonių bei lietuvių emigrantų gyvenimo. Knygutė 80 puslapių. Kaina 75 centai.

Platintojams, užsisakantiems 5 egzempliorius ar daugiau, skaitome po 50 centų.

Užsakymus prašome siųsti:

K. L. L. D. Centro Komitetas

Toronto 3, Ont., Canada

Centro Komiteto Įsteigtas Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, Ont.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kaucija, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Žemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

VIENUOLIO RAŠTAI. Septintas tomas. Jame telpa 30 ke'bonių įspūdžių aprašymų; dešimts fejletonų ir devyni publicistikos straipsniai. Knyga 480 puslapių. Knygyne Nr. 49.

PUODŽIŪNKIEMIS. Parašė A. Vienuolis. Romanas. Knyga 444 puslapių. Knygyne Nr. 50.

ISDUKTERĖ. Parašė A. Vienuolis. Telpa aštuonios apysakos ir apsakymai. Knyga 182 puslapių. Knygyne Nr. 51 ir 52.

PETRO CVIRKOS RAŠTAI:

Pirmas tomas. Jame telpa 21 apsakaitė. Knyga 256 puslapių. Knygyne Nr. 53.

Antras tomas. Jame telpa 20 apsakaitė. Knyga 248 puslapių. Knygyne Nr. 54.

Trečias tomas. Jame telpa 29 apsakaitės-apsakymai. Knyga 308 puslapių. Knygyne Nr. 55.

Šetas tomas. Jame telpa pirma dalis apsakos "Frank Kruk". Knyga 300 puslapių. Knygyne Nr. 57.

Septintas tomas. Jame telpa pabaiga "Frank Kruk". Knyga 328 puslapių. Knygyne Nr. 58.

Aštuntas tomas. Jame telpa romanai "Žemė Maitintoja". Knyga 240 puslapių. Knygyne Nr. 59.

Devintas tomas. Jame telpa dvylika apsakaitė. Knyga 280 puslapių. Knygyne Nr. 60.

Daina. Joje telpa apart "Daina" dar kitos 22 apsakaitės ir apsakymai. Knyga 276 puslapių. Knygyne Nr. 61 ir 62.

Rinktinė. Joje telpa rinktiniai P. Cvirkos eilėraščiai, apsakaitės, pasakos, apybraižos, publicistikos ir kritikos straipsniai. Knyga 392 puslapių. Knygyne Nr. 63.

Frank Kruk. Apysaka. Knyga 580 puslapių. Knygyne Nr. 64 ir 65.

Žemė Maitintoja. Romanas. Knyga 196 puslapių. Knygyne Nr. 66.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ. Parašė A. Gudaitis-Guzevičius. Apysaka. Pirmoji knyga keturiose dalyse, 452 puslapių. Knygyne Nr. 67 ir 68.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ. Parašė A. Gudaitis-Guzevičius. Apysaka. Antroji knyga, penkiose dalyse, 574 puslapių. Knygyne Nr. 69 ir 70.

BROLIAI. Parašė A. Gudaitis-Guzevičius. Apysaka. Pirmoji knyga 328 puslapių. Knygyne Nr. 71.

BROLIAI. Parašė A. Gudaitis-Guzevičius. Apysaka. Antroji knyga, 248 puslapių. Knygyne Nr. 72.

PO AUDROS. Parašė Dovydaitis, Romanas. Knyga 312 puslapių. Knygyne Nr. 73 ir 74.

APSAKYMAI. Parašė J. Dovydaitis. Joje telpa 12 apsakymų. Knyga 160 puslapių. Knygyne Nr. 75 ir 76.

DRAUGAI IKI MIRTIES. Parašė J. Dovydaitis. Knygėlė 100 puslapių. Joje telpa penki apsakymai. Knygyne Nr. 77 ir 78.

MIRGORODAS. Parašė N. Gogolis. Knygoje 340 puslapių. Telpa N. Vodovozovo parašyta N. Gogolio biografija ir N. Gogolio 2-jų dalių apysaka. Knygyne Nr. 79.

MIRUSIOS SIELOS. N. Gogolis. Knygoje telpa dvių tomų apysaka. Knyga 372 puslapių. Knygyne Nr. 80.

DUONA. A. Tolstojus. Apysaka. Knyga 316 puslapių. Knygyne Nr. 81.

TARYBŲ LIETUVOJ

Atvyko "Darbo" Redaktorė

VILNIUS, kovo 28. — Vakar iš tolimosios Pietų Amerikos į savo tėvų gimtąją žemę atvyko nuolatiniam gyvenimui Urugvajaus lietuvių pažangaus laikraščio "Darbas" redaktorė, visuomenės veikėja Renė Diktoraitė. Su ja kartu grįžo ir 33 metus emigracijoje išgyvenę jos tėvai Mikas ir Ona Diktorai.

"Tiesos" korespondentui Renė paaiškė, kad ji drauge su savo tėveliais nutarė grįžti į Tarybų Lietuvą tuoj po to, kai jiniai 1956 metais Urugvajaus lietuvių ekskursijos sudėtyje aplankė tėvų gimtąją žemę, susižavėjo tarybinių žmonių pasiektais didžiuliais laimėjimais.

Paklausta, kas dabar redaguos "Darbą", Renė atsakė: "Darbo" redagavimui toliau vadovaus senas ir gerbiamas Urugvajaus lietuvių kolonijos veikėjas Stasys Rasikas. Drauge su juo atėjo dirbti jaunosios kartos gabi mergina Liliana Matulytė. Redakcijoje toliau dirbs Bronius Šabrinskas, Juozas Čiurginas ir kiti.

A. Vaivutskas

KAUNAS. — Garbingą užsakymą — pasiūti draugiškajai Mongolijai ikimokyklinio bei lopšelinio amžiaus vaikuciems pliušinius paltukus — gavo ir "Dubysos" fabriko kolektyvas. Šis darbas patikėtas žinomoms š. Brojerio ir J. Vainausko vadovaujamos brigadoms.



Smarkiai plėčiama Alytaus "Ūkmašinos" gamykla. Čia stoja rikiuotėn milžiniški korpusai, kuriuose jau pradėjo veikti mechaninis ir lyginimo presų surinkimo cechai. Vienam jų jau surinktos pirmosios dešimtys lyginimo presų. Pilnai mechanizavus visus darbo procesus, įmonė jau 1963 metais išleis penkis tūkstančius šių įrengimų.

Nuotraukoje: surinkėjų brigados brigadininkas Vincas Sakalauskas apžiūri pirmuosius lyginimo presus, surinktus naujame ceche.

Liaudies Kūrybos Paroda Kelmės Rajone

Kelmė. — "Liolių" kolūkio kultūros namuose atidaryta tarpkolūkinė liaudies meno paroda. Eksponuojama beveik šimtas audinių, drožinių, siuvinėjimo darbų, kuriuos sukūrė nagingi "Liolių", "Žalpių", Černiachovskio vardo kolūkių ir Gailių tarybinio ūkio liaudies meistrai.

Ekspонатų tarpe — žinomos audėjos, Černiachovskio vardo kolūkio kolūkietės Antaninos Janušauskienės raštuotos staltiesės, kurių viena neseniai grįžo iš Visasąjunginės kilnojamosios liaudies kūrinių parodos. Demonstruojami jos kaimynės audėjos Jadvygos Siderenkaitės audiniai. "Liolių" kolūkio kolūkiečių Petro Jurevičiaus, Stasės Sutkevičienės, Stefos Sabaliauskaitės, "Žalpių" kolūkio — Elenos Ralienės ir kitų kūriniai.

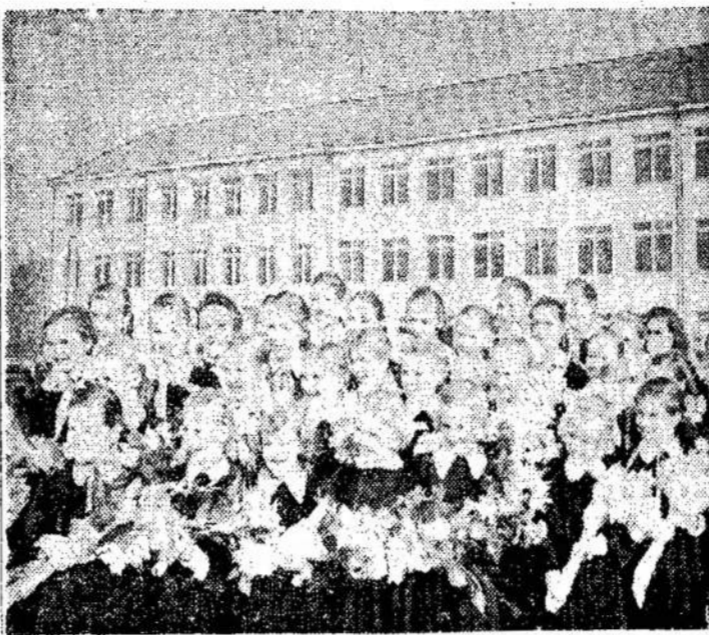
Pirmoji Lietuvių Konstruktorių Skaičiavimo Mašina

VILNIUS. — Naują skaičiavimo mašiną — elektroninį atsitiktinių procesų analizatorių — sukonstravo jauni inžinieriai ir konstruktoriai T. Bartkus, S. Lukoševičius, V. Meščiariokovas, F. Lapienis, J. Gikys, A. Michailovas.

Tai — pirmoji Tarybų Lietuvos konstruktorių sukurta elektroninė skaičiavimo mašina. Ji automatiškai atlieka skaičiavimus, reikalingus techniniams ir biologiniams procesams analizuoti. Mašina padės mokslo, pramonės, projektavimo ir medicinos darbuotojams kompleksiskai automatizuoti bei mechanizuoti gamybos procesus, racionaliau suprojektuoti įrengimus ir transporto priemones, nustatyti kai kuriuos dėsningumus gyvuosiuose organizmuose.

Modernus konstruktorinis sprendimas daro mašiną patogią eksploatuoti. Skaičiavimo procesus joje atlieka sudėtingas, automatiškai išpopieriaus skaitantis ir įvedantis į mašiną duomenis, prietaisas, magnetinė atmintis bei matematinio apdorojimo įrengimas su skaičiavimo rezultaty registratoriumi.

Naujoji mašina išbandyta ir valstybės komisijos priimta.



Pernai Lietuvoje atidaryta apie 40 naujų bendrojo lavinimo mokyklų.

Nuotraukoje matoma nauja vidurinė mokykla Birštoje.

Studentams Padedant

JONAVA. — Penkis rajono kolūkius šefuoja Kauno Politechnikos instituto studentai. Pernai jie pastatė "Vienybės" kolūkyje kultūros namus, "Aušros" kolūkyje — mechanines dirbtuves ir garažą, "Žalgirio" kolūkyje — tipinę šimto vietų karvidę, padarė vienuolikos rajono kolūkių elektrifikavimo projektus.

Šiomis dienomis partijos rajono komitetas kartu su Politechnikos instituto atstovais, dalyvaujant kolūkių pirmininkams, bendrame pasitarime numatė darbų planą, kurį atliks studentai 1962 metais. "Komjaunuolio" kolūkyje pastatys 80 vietų karvidę, Jerniachovskio vardo kolūkyje — mechanines dirbtuves ir garažą, "Aušros" žemės ūkio artelėje — pirtį, baigs "Vienybės" kolūkio kultūros namų apdailos darbus, paruos kolūkių gamybinių sektorių išplanavimo projektus.

Studentams padedant, numatoma organizuoti daug kultūrinių priemonių.

Su Alaus Mielėmis

VILNIUS. — Iki šiol alaus mielės respublikoje nebuvo panaudojamos, jos eidavo į atliekas. Tuo tarpu yra žinoma, kad jos turi vertingų maistingų ir gydomųjų savybių. Šiemet numatoma šias vertingas atliekas plačiau panaudoti.

Paruošta eilės gaminių receptūra panaudojant sausas alaus mieles. Vilniaus "Perгалės" konditerijos fabrikas šiemet pradės gaminti vitaminizuotą šokoladą, įvedant alaus mieles. Vilniaus duonos - makaronų kombinatas gamins dietinę duoną su alaus mielėmis.

Ateinančiais metais Kauno alaus kombinatare numatoma organizuoti sausų mielių gamybą.

Muziejaus 30-metis

TELSIAI. — Vietos kraštotyros muziejus pažymėjo savo įsikūrimo trisdešimtmetį. Tarybų valdžios metais muziejus žymiai išaugo. Dabar jame yra daugiau kaip 10 tūkstančių eksponatų, kurie priklauso prie įvairių mūsų krašto istorijos laikotarpių. Yra socialistinės statybos skyrius, kuris atspindi rajono darbo žmonių laimėjimus, pasiektus Tarybų valdžios metais.

Paskutiniu metu muziejaus darbuotojai organizavo visą eilę ekspedicijų. Ypač daug vertingos medžiagos surinkta tyrinėjant senovės žemaičių gyvenimą.

PRIE EGZAMINŲ STALO

KAUNAS. — Medicinos mokykloje vyksta valstybiniai egzaminai. Jų metu savo ataskaitą Tėvynei duoda 32 medicinos felčeriai, 69 akušeriai ir 69 farmacininkai. Gilų žinių įsisavinimą parodė medicinos felčeriai N. Dūdaitė ir D. Janušauskaitė. Jų žinios iš chirurgijos ir akušerijos - ginekologijos įvertintos labai gerai. Labai gerus pažymius iš vidaus ligų ir akušerijos - ginekologijos gavo akušeriai A. Jančerytė, A. Klimanskaitė ir J. Steponkevičiūtė.

Knyga, Išleista 16-tame Amžiuje

KAUNAS. — Vasario 22-ją sukako 450 metų, kai mirė viduramžių jūrų keliautojas Amerigas Vespučis (1451-1512), kurio vardu vadinamas K. Kolumbo 1492 metais atrastas Naujasis pasaulis — Amerika.

A. Vespučis apie savo keliones parašė daug laišku. Paskutiniajame, rašytame iš Lisabonos, jis pasakoja apie 4 jūrų keliones. Įdomiausia jų trečioji — išilgai Brazilijos krantų (1501-02).

Jo laišakai netrukus paplito po visą Vakarų Europą. Nenuostabu, kad 1507 metais kartografas Martynas Valdžemiuleris veikale "Įvadas į kosmografiją" Naująjį pasaulį pasiūlė vadinti "Amerikos šalimi". 1510-aisiais Kele pasirodė žemėlapis lotynišku pavadinimu "Terra America", t. y. "Amerikos žemė". Iš pradžių šiuo vardu buvo vadinama tik Pietų Amerika, bet nuo 1541 metų, pasirodžius Merkatoriaus žemėlapiui, taip vadinama ir Šiaurės Amerika.

Respublikinėje bibliotekoje yra knyga "Novus orbis", t. y. "Naujasis pasaulis". 1555 metais Šveicarijoje, Bazelio mieste, išleista lotynų kalba. Šioje knygoje išspausdinti 22 įvairių autorių geografiniai veikalai. Tarp jų yra ir Amerigo Vespučio laiškas iš Lisabonos apie feburias jūrų keliones.

KAUNAS. — K. Požėlos vardo spaustuvės kolektyvas, tesėdamas duotąjį žodį, užsakovui — Vyriausiajam Civilinio oro laivyno valdybai prie TSRS Ministrų Tarybos — atidavė pirmąjį Kaune spausdinto žurnalo "Graždanskaja Aviacija" ("Civilinė aviacija") numerį.

Jame spausdinamas neturinio pavyzdžio tarybinių lakūnų skridimo į Antarktiką aprašymas, duodamas lakūnų - didvyrių nuotraukos.



Kauno rajono "Lenino kelio" kolūkyje atidaryta valgykla. Pietūs čia kainuoja 27-30 kapeikų.

Nuotraukoje: kolūkio valgykloje pietų metu. Priekyje veterinarijos gydytojas V. Dumčius su sūnumi Vytu ir šoferis A. Kairaitis.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusei metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusei metų \$2.25

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

O KAS GI JUOS TEN NUVIJO

Kanados kapitalistai nusiminė, kad Brazilija gali ekspropriuoti jų kompaniją Brazilijoje. Tiesa, Brazilijos prezidentas, kuris lankėsi Jungtinėse Valstijose, tikrino, kad kanadiečiams bus atlyginta už jų įdėtą kapitalą, bet faktas palieka faktą, kad anksčiau ar vėliau, tačiau Kanados kapitalistai neteks kontrolės ant savo kompanijos, kurios turtas siekias virš 100 milijonų dolerių.

Ar ne keista? Kanadoje taip reikia kapitalo ekonomikai plėsti, o Kanados kapitalistai ieško kažko užsieniuose. Apskaičiuojama, kad užsienio kapitalo Kanadoje yra jau arti \$23,000,000,000. Jeigu užsienio kapitalistai randa pelningu dalyku investuoti kapitalą Kanadoje, tai kodėl Kanados kapitalistai veža savo kapitalą į užsienius? Kas per kanadiečiai jie, jei savo krašto nepaiso?

Kiek anksčiau, jei pamenate, Kuboje buvo nusavinti kanadiečių bankai. Kuba, tiesa, atlygino Kanados bankieriams, bet jų biznis tenai jau užsibaigė. Galimas daiktas, kad neilgai jie varys biznį ir Brazilijoje. Tas pat bus ir kitur. Anksčiau ar vėliau, bet Kanados kapitalistai turės užmiršti apie biznį svetimos šalyse.

O kas bus su Kanada? Nejaugi Kanadoje bus leidžiama ir toliau svetimam kapitalui pasigrobtį viską. Jau dabar ant kiekvieno kanadiečio galvos svetimi turi \$1,500 mortgičių. Kas bus toliau, jeigu kasmet po \$700,000,000 bus investuojama Kanadoje?

Pažymėtina, kad milžiniška didžiūma svetimo kapitalo Kanadoje yra Jungtinių Valstijų kapitalistų. Ekonominiai, Kanada atitenka į JAV kapitalistų rankas.

Pernai užsienio kapitalas išsigabeno iš Kanados pavidale pelno \$575,000,000. Ši suma būtų pasilikusi Kanadoje dėl tolimesnio ekonomijos plėtimo, jeigu Kanados industrijos būtų kanadiečių rankose.

GIRTINAS PAREIŠKIMAS

Kanados, premjeras John Diefenbaker aną dieną pareiškė, kad jis stovi už tai, jog nebūtų nuklinių bandymų, nežiūrint to, ar bus susitarta ar ne. Tai labai geras pareiškimas. Bandymai, nesvarbu kas juos daro, yra žalingi visiems. Faktiniai, savi bandymai yra žalingesni saviems, negu svetimiems.

Jis taipgi sakė, kad Rytai ir Vakarai sutinka, kad pasaulis būtų geresnėj ir saugesnėj padėtyj, jei mažiau ginklų būtų. "Jie žino, kaip lengvai nuklinis karas galėtų prasidėti per klaidą ar nesusipratimą", pabrėžė jis.

Kalbėdamas apie konferenciją Genevoje, jis sakė, kad ji turi nuvesti pasaulį šalin nuo prapulties. Ji turinti atidaryti kelią prie geresnės kooperacijos, pašalinti baime.

Jeigu visos mažesnės šalys darytų spaudimą, reikalaujant sulaikyti bandymus, siekti nusiginklavimo, tai rezultatai būtų stebėtini. Bėda tame, kad nedaug valstybių drįsta statyti tokius reikalavimus.

KITI NEISVENGE

Veiksniai dažnai verkšlena dėl jaunimo nutolimo nuo lietuviybės. Tai bereikalingas ašarų liejimas. Niekas nepasuks gyvenimo iš kelio. Visų šalių emigrantų padėtis vienoda. Visų emigrantų čia gimiai vaikai nebeina tėvų takais. Tiesa, gal nekurių šalių emigrantai netaip greitai ištautėja, bet vistiek tautinio judėjimo pagrindu yra tiksliai ateiviai.

Ne vien lietuviams, bet ir visiems kitiems, kurių nauja emigracija maža, išsilaikyti tikios pat sunkios sąlygos. Prieš vėją nepapūsi.

Bet galima pastebėti, kad susiskaldymas tarp senųjų, draudimas arčiau susirišti su gimtuoju kraštu, kas labai ryškiai vyksta lietuvių tarpe, yra pati didžiausia lietuviško judėjimo smūkimo priežastis. O ši liga, kaip matyti, nėra pagydoma. Ypač lietuvių tarpe.

Pavasariui

V. Montvila

Kadise kregždės vanagą
Melsvom padangėm vijosi,
Dabar grabe pavasaris,
Nutilo giesmės giriose.

Sustingo upės bėgdamos,
Pakrantėj nendrės nešlama,
Piemuo ant pečiaus švilpauja,
Į pievas bandos negena.

Sniegai už lango blaškosi,
Kieti ledai ant liūno.
Kodėl, prakeikti debesys,
Neatnešat perkūnų?!

Aplinkui viską užgulė
Nelaisvės juodos vakaras,
Tik vienos pūgos užauja.
Greičiau, greičiau, pavasari!

Greičiau pro dūmus suodinus
Ateik radastom nešinas,
Per pievas, mišką tankųjį
Atbėk kaip žirgas tekinas.

Prakeikto šalčio smaugiamas,
Tavęs aš laukiu kruvinas.
Tik tavo rankos akmenis
Ir plieno štangas sutrupins!

Krikščionys ir Gyvenimas

N. AUKSTUOLIS

Kas skaito spaudą, lietuvišką ar anglišką, klausosi bažnytinių pamokslų per radio ir televiziją, žino gerai, kiek reikšmės jie duoda krikščionybei. Jie visuomet pabrėžia, kad tiksliai krikščionybė gali pašalinti visus negerumus pasaulyje. Tad bus ne pro šalį pažvelgti, kaip tie krikščionys sprendžia tas problemas.

Francija, kaip jau visiems yra gerai žinoma, yra katalikiškas kraštas. Bet šis kraštas dar nesustojo kariavęs, nors pasaulinis karas yra pasibaigęs daug metų atgal. Pirmiau kariavo Indokinijoje ir paskerdė šimtus tūkstančių žmonių, o paskui Afrikoje. Kas dėjosi ir dedasi Alžyrijoje šiandien, gali kiekvienas matyti spaudoje.

Alžyrijos europiečiai turėtų skaitosi esą gerais krikščionimis. Bet jie žudo musulmonus be jokios atodairos. Aną dieną buvo pranešta, kad teroristai buvo užpuolę ant ligoninės, kur gulėjo ligonys ir sužeistieji. Tuziną ar kiek tų žmonių nužudė, ligoninę apgriovė.

Dauk kalbėti apie įvykius Alžyrijoje nereikia, nes faktai gerai žinomi.

Portugalija taip pat didžiai religingas kraštas. Katalikai, kaip ir ispanai, kurių diktatorius anais metais išskerdė šimtus tūkstančių žmonių su Hitlerio ir Musolinio gaujų pagalba. Bet žiūrėkit, kaip Portugalija sprendžia problemas Angoloj. Jos katalikai kareiviai paskerdė

dešimtis tūkstančių angoliečių.

Pietų ar Lotynų Amerikoje vyrauja krikščionybė, katalikų tikėjimas. Bet žiauresnių valdonų tur būt mažai. Susigrobę turtus jie gyvena didžiausioj prabangoj, kai tuo tarpu masės kenčia didžiausį skurdą. Jeigu jau net multimilijonierius prezidentas Kennedys piktinasi jų gobšumu, tai yra aišku, kad tenai padėtis prasta.

Kur tik mes pažvelgsime, visur rasime, kad krikščionybės šalyse socialinis gyvenimas nei kiek nepanašus į krikščionišką gyvenimą. Nors dviasiskiai skelbia, kad reikia mylėti artimą kaip pats save, bet tenai nėra jokios artimo meilės. O jei kas pakelia balsą prieš tokią socialinę vergiją, tai su tuo greitai apsidirbama.

Pažymėtina tas, kad dvasininkai net nekalba apie reikalą pašalinti tą socialinę nelygybę. Tiesa, protestonų dviasiskijos tarpe yra tokių, kurie viešai pasisako už liaudies būvio pagerinimą, bet katalikiškoji dviasiskija tyli lūpas suspaudus. Tuo tarpu ji pragaru baugina tuos, kurie siekia pašalinimo socialinio pavergimo, darbuojasi už taiką.

Jeigu grįžti atgal į praeitį, tai mes surasime, kad patį katalikiškoji dviasiskija praktikavo liaudies išnaudojimą. Europoje dvasininkai buvo dvarų valdytojai, vertė parapijonus būti baudžiavininkais. Istorija yra užre-

kordavusi stambių pavyzdžių, kaip dviasiskiai praktikavo baudžiavą.

Norint galima prisirinkti medžiagos labai daug, kuri aiškiai rodo, kad tikėjimas, bažnyčia ne tik nesulaiko žmonių nuo nusikaltimų, bet ir nepadeda išspręsti gyvenimo problemas, kurios išaukia susikirtimus ir kruvinas skerdynes.

Perskaičius Knygą

Pereitą žiemą esu gavęs iš Lietuvos keletą knygų. Viena iš jų, mano manymu, yra verta visų dėmesio. Tai "Hitlerinė okupacija Lietuvoje". Ją skaitant tiesiog plaukai stoja ant galvos.

Knygoje telpa sekanti skyriai:

1. Hitlerio siaubo metai (Rašo Justas Paleckis).

2. Istorinis lietuvių tautos priešas (Rašo K. Sideravičius).

3. Lietuva hitlerinių žudikų valdžioje (Rašo P. Kežinaitis).

4. Buržuaziniai nacionalistai — okupantų talkininkai (Rašo J. Butėnas).

5. Lietuvos ekonomika okupacijos metais (Rašo A. Bunkus).

6. Svetimas po hitlerininkų padu (Rašo Endzius).

7. Partizaninis judėjimas okupacijos metais (Rašo P. Staras).

8. Tarybų Lietuvos išdavimas (Rašo gen. V. Karvelis).

Aprašymai apie nacių prasišalimus, kruvinus darbus bei jų užmojus laimėjus karą pagrįsti nesumušamais faktais — nuotraukomis bei surastais nacių dokumentais.

Šią knygą turėtų būtina perskaityti kiekvienas užsienyje gyvenantis lietuvis.

Knygos kaina Lietuvoje 1 rublis 34 kapeikos.

Kiekvienas turintis giminių Lietuvoje gali ją gauti per gimines. Manau galima gauti pasiskaityti ir Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro knygyne.

Asmeniškai už šią ir kitas knygas reiškiu viešą širdingą ačiū Tėvynės Balso redakcijai Vilniuje.

P. G.

NEIŠLEIDŽIA ŽYDŲ KOVOTOJŲ

TORONTO. — Kanada atsisakė duoti vizą Varšuvos žydu geto kovotojui prieš nacių Dr. A. Berman, kurs buvo kviečiamas kalbėti Varšuvos geto sukilimo paminėjime.

Dr. Berman dabar gyvena Izraelyje.

Taip pat Kanados autorių neišleis Kubos unijų atstovams, kurie norėjo dalyvauti Britų Kolumbijos žuvininkų suvažiavime.

Pastabos

Spaudoje buvo pranešta, kad Naujosios Gvinėjos gyventojai ruošiasi didelei puotai — valgyti indonezus, jei- gu jie įsiverš tenai.

Cia, žinoma, gal norėta pasijuokti, bet faktas yra faktas, kad tenai yra žmonių, kurie valgo žmogieną.

Vienas misijonierius tvirtina kad New Yorko valstijos gubernatoriaus Rokefelerio sūnus išplaukęs į krantą jo laiveliai apsvirtus, bet papuai pasigavę jį ir suvalgę.

Tenai žmonės didžiūmoje tebėra laukiniai.

Ir ką gi veikė olandai tenai per 300 metų?

Naujoji Gvinėja, reikia pripažinti, yra tik viena iš daugelio kolonijų, kur žmonės labai toli atsilikę civilizacijoje.

Vakarų šalis valdė jas šimtus metų, bet nepasistengė sucivilizuoti.

Kapitalistai prisiplėšė daug turto, bet vietinių žmonių gerovės nepaisė.

Išrodo, kad ir mūsų civilizacija eina "po velniais".

Štai iš Washingtono reportuoja, kad JAV sostinė pasidarė "piktadarių džunglės".

Praėjusiais metais buvo pavildyta 82 žmogžudystės.

Tiesa, nužudytieji nebuvo valžomi, bet vistiek žudynės įvyko ryšium su kokiais nors materialiais išrokavimais.

Kas para buvę po 13 įsilaužimų į butus.

Kituos miestuos padėtis nedaug geresnė.

Europiečių darbai Alžyrijoje taipgi yra stambus pavyzds, prie ko eina mūsų civilizacija ir krikščionybė. Papuai Naujojoje Gvinėjoje sotūs būdami tur būt nežuodo žmonių.

Alžyrijos "civilizacijos" gynėnai net ligonines puola ir žudo jų įnamius.

Ko geresnio galima tikėtis iš tu, kurie agituoja už atominį karą?

Amerikiečiai grumija, kad jie pradės nuklinius bandymus balandžio 15. Jeigu iki to laiko Tarybų Sąjunga nesutiks pasirašyti sutartį.

Ir ką gi jie tuomi išgąsdins?

Ju bandymai daugiausia palies pačių amerikiečių draugus — Japoniją, Kanadą ir kitus.

Nukliniai krituliai pasklis į visas puses Ramiajame vandenyne, kur randasi amerikiečių draugal.

J. Y.



Šioje nuotraukoje matote Charlie Chamberlain kaip jis atrodė 25 metai atgal ir kaip jis atrodo šiandien. Jis pasireiškė kaip menininkas New Brunswicko miškuose kaip lumberdžekis. Radio žmonės

greitai pastebėjo jo talentą ir dabar jis yra žymi žvaigždė ant Don Messero programos, kuri perduodama ant televizijos iš Halifakso. Bet jis yra dainininkas, o ne gitaristas.

Ką Kiti Rašo

Už aukas gavo gėdą

Tūlas V. Volertas klerikalų laikraštyje "Draugas" bando teisinti ALTą, smarkiai kritikuojamą po paskutinio vizito Vašingtone. Va kaip pateisina:

"Va, kad ir ALT su vykdomuoju komitetu. Ko nebūta! Per beveik dvidešimt du metu šviesta baltai ir pilkumu atsiduota, plota ir niurzgėta, aukota doleriai ir retkarčiais pagailėta".

Cia būtų teisingiau pasakyti: "aukota doleriai ir eikovota doleriai". Klaidinami žmonės aukojo, o rinkėjai eikvojo.

Toliau Volertas sako: "Bėdų buvo daug, lyg amerikiečiams po Kalėdų sąskaitas mokant. Dėl to, regis, bent šešis kartus ALT su kitais lietuviais sveičiavosi pas šio krašto prezidentą, maldavo, prašinėjo. Išlaikė šio- kį tokį Informacijos Centrą New Yorke..."

Prašinėjo ir maldavo, bet nieko negavo, tai Volertas tenkinasi išlaikymu "šio- kio tokio biuro", kas atsieina \$10,000 metams.

Kitas "nuopelnas" ALTui štai kokis:

"O lietuvių dvasiškių maldos Vasario 16-ją prieš posėdžius, o šių maldų ir kalbų atspausdinimai? Tai vis ALT rūpesčiai ir rūpestėliai".

Cia yra daugiau išjuokim- mar kaip pateisinimas. ALT-

as renka aukas "vaduoti" Lietuvą, bet eikvoja kelio- nėmis į Vašingtoną, išleidi- mui beverčių maldų ir taip jau beverčių kalbų — plepa- lų prieš Lietuvą.

Argi tam aukojama pini- gus?

Prie čia jau sužymėtų "nuopelnų" reikia pridėti ir tautininkų laikraštyje "Dir- va" B. G., berods Balio Gai- džiūno, to laikraščio redak- toriaus pažymėtus "nuopel- nus". "Ponas redaktorius" savo laikraščio vedamajame, kovo 21, rašo:

"Lietuvių delegacijos, lan- kiusios JAV prezidentą, at- garsiai visuose laikraščiuose tebeaidi. Ir reikia manyti, kad dar ilgai aidės, nes visi nori žinoti, kas buvo tikrieji 'lumumbininkai', kurie mum padarė Kongo politinio sti- liaus gėdą".

"Delegacijos" nuvykimas į Vašingtoną daug lėšavo, nes ponai paprastai daug pa- ima už "keliones ir sugaiš- tis". Daug aukų tuo būdu iš- eikovota, bet gauta už tai "Kongo stiliaus gėda".

Ir atrodo, juo dažniau jie landžios po pareigūnų kan- celiarijas tuo daugiau bus gėdų.

Vienas "delegacijos" Čika- goje prisipažinęs, kad prieš- mės jų rezoluciją ar petici- ją raštinės tarnautojas nu- metė į gurbą dar jiems ei- nant iš tos raštinės.

Tokių "svečių" Vašingto-

nas turi per daug ir jų "peti- cijos" dažniausia atsiduria gurbe.

B. G. taipgi sako: "Nemalonu, ir lietuviams dar ilgai raudonuos akys, kad mūsų tarpe dar ir tokių esama, kuriems būtina reik- kia politinių muštynių net einant pas prezidentą... Bet gal vieną kartą prasiplėsu- sios akys viską pamatys, į- vykdys reformas ir ateityje mums neberekės raudonuoti".

Ko gero, dar gal pradės langus vieni kitiems dau- žyti.

Tų reformų reikalavimas fakte yra užmojis iškrausti- ti P. Grigaitį iš ALTo sekre- toriaus vietos. Kiti nori tos vietos.

Jei tos "misijos" ir tos "politinės muštynės" būtų daromos jų pačių lėšomis, nereiktų dėmesio kreipti. Bet visa daroma lėšomis aukoto- jų, kurie viliasi aukoją Lie- tuvos gerui.

— Vilnie

Smarkus mokslininkas!

Dr. Edward Teller, moks- lininkas, aną dieną pareiškė vienam JAV Kongreso komi- tetui, kad mūsų šalis turi kuoveikiausiai skubėti įkur- ti ant Mėnulio didelę ameri- kiečių koloniją, kad JAV pa- imtų Mėnulį savo "pilnon kontrolėn". Kontroluodami Mėnulį, sakė Teller, pilnai žinosime, kas darosi pasauly.

Mokslininkas siūlė, kad Mėnulyje įtaisytume gerą reaktorių, kurio pagalba anksčiau ar vėliau būtų ga- limas iš jo uolų išspausti už- tenkamai vandens.

Be abejojimo, šios Tellerio svajonės yra gražios ir įdo- mios. Bet jis pamiršta tai, kad, kaip jau buvo skelbta, prieš apie dvejus metus ant Mėnulio Tarybų Sąjungos mokslininkai nuleido tarybi- nę vėliavą...

— Laisvė

Jiems niežti kailis

Londono laikraščiai atvi- rai kaltina JAV aviacijos strateginę komandą Europo- je karo kurstymu. Klastin- gas aliarmas, jog JAV kari- nė bazė Thule, Greenlandi- joj, sudaužyta, atrodo, buvo kieno nors užmojis karą už- kurti.

Anglija sako, tai koman- dai "niežti delnai" karą už- kurti.

Reikia pridėti: jai "niež- ti" ir jos pačios kailis, nors gal tuo nesusivokia.

— V. Andrusis

"Šlovė darbui!"

Štai mano rankose Vil- niaus "Jaunimo gretų" Nr. 2. Rašoma apie komjaunimo suvažiavimą. Ar žinote, kaip ten skamba pirmojo ir veda-

ŠYPSENAS

Ji sutinka

"Kaip tu manai", klausia vyras žmoną, "kieno inteli- gentiškumą paėmė mūsų sū- nus, tavo ar mano?"

"Aišku, kad tavo, nes aš tebeturiu savo", atsakė žmo- na.

Svarbios priežastys

Pardavėjas, niekaip nega- lėdamas išrinkti mokestį už televiziją, parašė pirkėjui laišką ir įdėjo savo mažos dukrelės paveikslą.

"Štai priežastis, kodėl man reikalingi pinigai", pastebė- jo jis laiške.

Pirkėjas į savo laišką įdė- jo nuotrauką gražios juod- bruvės merginos maudymosi drabužyje su pastaba:

"Štai kodėl aš negaliu už- mokėti".

Paskui motiną

"Aš myliu jūsų dukterį iš visos širdies," tarė vaikas. "Aš kentėčiau didžiausius skausmus, jeigu ji dėl manęs kada būtų nelaiminga".

"Tikra teisybė", atsakė tė- vas. "Ji turi motinos būdą, aš tą gerai žinau".

mojo straipsnio antraštė? Nė nebandykite atspėti.

"Šlovė darbui!" — štai kaip ji skamba. Ir ten ran- dasi mergaitės nuotrauka.

Ar žinote, kas per viena ta mergaitė?

Ogi gražuolė Marcelė Siugždenytė.

Pasirodo, kad Marcelė yra "Kapsuko rajono Černia- chovskio vardo kolūkio kiau- lių šėrėja-prižiūrėtoja", kad "ji pereitais metais prižiūrė- jo 30 veislinių kiaulių ir iš- augino iš kiekvienos kiau- lės po 25 paršelius — viso net 750 paršelių!"

Taip, šlovė darbui, šlovė darbo didvyriams!

Argi gali tokia Lietuva patikti tiems buvusiams po- nams, kurie pabėgo iš Lietu- vos po Antrojo pasaulinio karo?!

— A. Bimba

VAKARŲ BERLYNAS
DABAR VAKARAMS
RAKSTIS PIRSTE

BERLYNAS. — Londono Observerio korespondentas Rawle Knox sako, kad Va- karinis Berlynas dabar yra jau ne Rytų Vokietijos pro- blema, o Vakarų rakstis piršte.

Taipgi jis sako, kad Ade- nauero sąjungininkai gerai žino, kad Vokietijos apvieni- jimas negalimas, bet bijo pa- sakyti tai vokiečiams.

Generolas be Uniformos Mato Išdavikus Valdžioj

Kas įvyko Washingtone praėjusią savaitę labai gerai vaizduoja, kas per elementai yra Jungtinių Valstijų dešinieji, kuriems karštai pritaria ir visokių tautų "vadotojai".

Generalmajoras Edwin A. Walker pasakojo senatoriams apie "komunizmo" pavojų Jungtinėms Valstijoms iš vidaus. Įsivaizduokit, šis "liudininkas" dvi dienas plepėjo senatoriams apie "suokalbinkus" prieš Jungtines Valstijas, jų konstituciją ir visa kita. Prispirtas pasakyti, kas gi tie aukšti pareigūnai tarp tų "suokalbinkų", kurie "atiduoda" Jungtines Valstijas ir visą demokratinį (vakarinį) pasaulį komunistams, jis išvardino valstybės sekretorių Dean Rusk ir valstybės departamento politikos planavimo komisijos pirmininką Walt Whitman Rostow.

Vėliau spaudos atstovų klausinėjamas minėtus asmenis išvadino tiesiog išdavikais JAV konstitucijos, suverenumo, saugumo ir nepriklausomybės.

Esąs tam tikras "aparatas", kuriam priklausa ir viršų minėti du aukšti valstybės departamento pareigūnai, kurs vedas išdavikišką politiką.

To aparato "aukomis" eses jis pats, Sygman Rhee, generolas MacArthur, Katangos Tšombė ir tokie. Ge-

Nesijuokit

"Duoti dešimtinę, pagal Mozės įsakymą, reiškia duoti 10 procentų savo uždarbio", rašo Detroito katalikų organizacija, ragindama parapijonus daugiau aukoti.

Kodėl gi neprisiminti dievuliui, kurio rankose viskas? Jis galėtų aprūpinti savo tarnus.

"Šis kunigas nūnai atskleidė tiesą, kad ir dabar, pasitikint Dievo Apvaizda, galima nei sėt, nei piau, ir būti tuo sočiuoju bei laiminguoju Dievo paukščiu", rašo Stasys Yla Tėviškės Žiburiuose.

Tikra teisybė. Bet tai nereikia, kad taip bus visada.

"Latvių vyskupas Kazimieras Dulbinskis, žinomis iš Romos, gyvena ištremtas viename Gudijos kolchoze ir dirba dailidės darbu", rašo Tėviškės Žiburiai.

Vadinasi, tas jau nebegali būti sočiuoju paukščeliu nesėdamas ir nepiaudamas.

Dr. Šaipokas

nerolas Walker, jeigu neužmiršote, buvo sukritikuotas už karingas kalbas. Vėliau buvo prarastas patvarumas, kurs uždraudė militaristams sakyti provokuojančias kalbas.

Išėjus iš senato komiteto rūmų, vienas reporteris norėjo jo paklausti, ką jis mano apie fašistų lyderio pareikimą, kad generolas yra vienintelis žmogus, kuris užstotų jį, Rockwellą, bet pirma, negu reporteris baigė klausimą, generolas drožė jam per veidą su kumščia.

Senato subkomitete jis plepėjo ir plepėjo, kaltino ir kaltino; net ir tai, ko jis nežino. Pavyzdžiui, jis smarkė John Gunther ir Max Lerner parašytas knygas, bet prisistatymas gali padaryti iš jo kitą Forestalą.

Ryšium su tuo reikia pastebėti, kad Kanadoje ukrainių ir kitų nacionalistų susibėgimuose valstybės sekretorius Rusk gavo "pipirų".

Jis buvo pasmerktas už "nuolaidas" komunistams.

Walkerio "liudijimai", kiek galima pastebėti, sukėlė nekokių vaizdą visuomenėje apie dešiniuosius, jų tarpe John Birch Society.

bės departamentas turi užslėptą programą, kurios intencija yra "paimti mūsų ginklus, geriausius pasaulyje, ir atiduoti juos mūsų priešui..." Girdi, norima atiduoti ginklus Jungtinėms Tautoms, kurios galėtų panaudoti juos prieš Ameriką. Generolas Walker Jungtines Tautas laiko Amerikos priešu.

Tuo "slaptuoju" dokumentu pasirodė yra brošiūra, viešai platinama, kurioje išdėstomas JAV planas dėl nusiginklavimo.

Jo "liudijimas" sugestuoja, kad kas nors negerai su jo nervais. Reakcinis jo nusistatymas gali padaryti iš jo kitą Forestalą.

Ryšium su tuo reikia pastebėti, kad Kanadoje ukrainių ir kitų nacionalistų susibėgimuose valstybės sekretorius Rusk gavo "pipirų".

Jis buvo pasmerktas už "nuolaidas" komunistams. Walkerio "liudijimai", kiek galima pastebėti, sukėlė nekokių vaizdą visuomenėje apie dešiniuosius, jų tarpe John Birch Society.

Masiškiausias Laikraštis Pasaulyje

"Pravdos" Laikraščio Penkiadešimtmetį Minint

Dieną ši gatvė palyginti su triukšmingu Leningrado prospektu, nuo kurio ji prasideda, atrodo tylutėlė. Bet, nakčiai apgaubus sostinę, gatvė tuoj pagyvėja. Nuo žiburiais tviskančio pastato, ant kurio fasado žėri žodis "Pravda", į įvairius Maskvos kraštus, aerodromus, stotis, Centrinį pašta važiuoja mašinos...

O ryto metą, prieš išeidami į darbą, milijonai žmonių Leningrade, Saratove, Sverdlovsk, Novosibirsk išima iš savo pašto dėžučių naują "Pravdos" — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto organo — numerį.

Penkiadešimčio išvakarėse spaudos agentūros "Novosti" korespondentas Olegas Morskovas paprašė "Pravdos" leidyklos direktoriaus pavaduotoją Borisą Feldmaną papasakoti, kaip spausdinamas ir platinamas seniausias ir masiškiausias tarybinis laikraštis.

— Apie "Pravdos" populiarumą, — pasakė Borisas Feldmanas, — galima spręsti kad ir iš jos kasdieninio tiražo, viršijančio 6 milijonų egzempliorių. Tokiu skaičiumi negali pasigirti nė vienas laikraštis pasaulyje. "Pravdos" tiražas kasmet auga. Jos pirmojo numerio išėjimo dieną, 1912 metų gegužės penktąją, Peterburge buvo išleista 60 tūkstančių egzempliorių, 1917 metais buvo spausdinama 200 tūkstančių, 1931 metais — dau-

giau kaip 1 milijonas. 1940 metais — 2 milijonai, o 1955 metais — jau beveik 5 milijonai egzempliorių.

Skirtingai nuo kitų Tarybų Sąjungos laikraščių, "Pravda" išleista septynis kartus per savaitę: triskart — šešių puslapių, kitomis dienomis — keturių. Vienam numeriui išspausdinti suvartojama 170-250 tonų popieriaus.

— Kaip laikraštis pristatomas į kitus šalies miestus?

— Tai labai įvairi sistema. Be Maskvos, "Pravda" spausdinama Leningrade, Lvove, Sverdlovsk, Taškente, Novosibirsk, Chabarovske — iš viso 22-juose Tarybų Sąjungos miestuose.

Spausdinimo formos — matricos siunčiamos reišiniais lėktuvais. "Aeroflot" taip sudarė savo lėktuvų tvarkraštį, kad vietinės spaustuvės gali laiku išspausdinti laikraščio tiražą ir laiku išsiųsti jį prenumeratoriams.

Pirmą kartą pradėjome siųsti matricas lėktuvais į Leningradą dar 1930 metais. Tada buvo suorganizuota speciali eskadrilė, kuriai vadovavo žinomas tarybinis lakūnas Michailas Vodopjanovas. Tai buvo sudėtingas darbas. Lėktuvali galėjo skristi tik esant geram orui.

Šiuolaikiniais oro laineriais "Pravdos" matricos nugabenamos esant bet kokiomis oro sąlygomis.

Anksčiau Tolimuosius Rytus centriniai laikraščiai pa-

Kas Kam Diktuoja

S. KARPE

Kiek laiko, kaip pamenate, pabėgo iš Naujos Demokratinės Partijos Hazen Argue ir įsiprašė pas liberalus. Jis sakė, kad jis meta NDP už tai, kad darbininkų unijų lyderiai dominuoja šiai partijai.

Šiomis dienomis konservatas teisingumo ministras E. Davie Funton sušuki, kad Kanados Darbininkų Kongresas diktuoja Naujai Demokratinėi Partijai.

Klausimas kyla, kodėl šie ponai kalba apie diktavimą? Ar tai jiems labai svetimas dalykas? Kas gi, pavyzdžiui,

siekdavo tik po 12-13 parų. Per devynias valandas dabar TU-104 pasiekia Ramiojo vandenyno pakraštį.

— Na, o jeigu aerodromas nepriima lėktuvo?

— Tada matricos "numetamos" su parašytu į aerodromą.

Dabar ruošiamą naują laikraščio puslapių perdavimo fototelegrafu technologiją.

"Pravdos" laikraštis platinamas labai įvairiais būdais. Šiame darbe padeda lėktuvai, automobiliai, geležinkeliai ir netgi elnių traukiamos rogės — Tolimojoje Šiaurėje. Sunkiai prieinamuose kalnų rajonuose naudojami malūnsparniai.

Artimiausiomis dienomis leidykla numato žymiai išplėsti tinklą punktų, kur laikraštis bus spausdinamas tiesiog iš matricų, pavyzdžiui, Celinograde, Simferopolyje, Čeliabinske ir kituose šalies miestuose.

— Prašytume papasakoti, kaip platinama "Pravda" užsienyje.

— Išties reiktų išvardyti beveik visus pasaulio žemynus ir šalis. JAV, VFR, Gana, Australija, Brazilija, Gvinėja... Į užsienį "Pravda" gabenama dažniausiai lėktuvais. Ten vietinės firmos ją platina prenumerata ir per laikraščių kioskus. Užsienyje "Pravda" vis labiau domimasi.

— Kokie leidiniai bus išleisti laikraščio jubiliejaus proga?

— Ruošiamas spausdinti dokumentų ir įvairios medžiagos rinkinys "Lenino Pravdai — 50 metų", taip pat leidinys "V. Leninas apie Pravdą". Prie jo bus pridėtas "Pravdoj" paskelbtų Lenino veikalų bibliografinis sąrašas. Masiniu tiražu bus išleistas fotoalbumas, skirtas "Pravdos" jubiliejui ir spaudos uždaviniams vykdančios Komunistų partijos XXII suvažiavimo nutarimus ir naująją TSKP Programą.

diktuoja liberalams ir konservatams? Juk jie pildo pramonininkų ir bankierių diktavimus. Liberalai ir konservatai yra pramonininkų ir bankierių interesų gynėjai.

Nauja Demokratinė Partija buvo steigama tikslu suberti į ją ir apie ją darbininkus, rankų ir proto, fermerius ir kitus, kad apsaugojus jų interesus. Reiškia, ši partija turi būti dirbančiųjų žmonių partija. O kadangi orgnizuoti darbininkai stovi priešakyje, tai be abejonės jie daro didelę įtaką. Ir nieko nuostabaus tame nėra. Būtų nuostabu, jeigu būtų priešingai.

Tai kodėl gi keliamas diktavimo baubas?

Tas baubas keliamas vyriausiai dėl to, kad tikimasi, jog tuomi bus galima nustatyti prieš šią partiją inteligentią. Žiūrėkit, sako jie, jums diktuos darbininkai. Jūs turėsite vykdyti unijistų diktavimus.

Hazen Argue matyti manė, kad unijistai ir kiti bus tik medžiaga jam ir tokiems, kurie pamėgo šiltą vietelę parlamente. Jiems norisi, kad jie turėtų teises viską tvarkyti, o masės darbo žmonių tiktai balsuoti už juos.

Demokratinė partija turi juk remtis didžiumos norais. Konvencijos nustato liniją, o parinktieji lyderiai turi jos laikytis, kur jie nebūtų, parlamente ar už parlamento.

Jeigu Nauja Demokratinė Partija nebus darbininkų politinė ranka, tai kam tuomet ji reikalinga? Užtektinai veltėdžių parūpina liberalai su konservatais.

Britanijoje jau seniai veikia Darbo Partija. Ją didžiumoje sudaro unijistai. Be unijistų nebūtų jokios darbo partijos. Ir unijistai turi turėti teises pasireikšti partijoje.

Kanados darbo žmonės per ilgai laikėsi įsikibę į konservatų ir liberalų skvernus. Jiems pavyko iki šiol apgaudinti darbo žmones su pažadais. Jei vieni įsipyksta, tai kiti palenda po nosimi, žadėdami negeroves pašalinti.

Gal kada nors ir buvo koks skirtumas tarp liberalų ir konservatų. Dabar to nėra. Yra konservatų, kurie daug pažangesni ir demokratiškesni už liberalus. Yra liberalų, kurie reakcingumu pralenkia ir konservatus. Abieji yra pramonininkų ir bankierių interesų gynėjai.

Darbo žmonės, kaip fiziniu taip ir protinio darbo žmonės, galėtų išbandyti savo jėgas ir gabumus per Naują Demokratinę Partiją. Tiesa,

Mokslo Klausimais

Gydytojas V. Baltaitis, L. Šarpis

Atsarginės dalys žmonėms

Gydytojas ligos istorijoje padarė paskutinį įrašą: abu ligozės inkstai nebeveikia. Tai — mirties nuosprendis. Atsisakė dirbti paprastas, bet gyvybiškai reikalingas žmogaus organas, ir žmogus mirs. Mirs ne iš karto — praeis kelios dienos, kol žmogus užges. Ką daryti, kad jis būtų išgelbėtas. Pažeisti šio svarbaus organo negalima, naujas taip pat neataus.

Kai atsisako toliau dirbti žmogaus širdis, tai mirtis staigi ir, kol kas, neišvengiama. O šiuo atveju yra pakankamai laiko, kad būtų galima persodinti vieną inkstą. Tiksliai vieną. Žmogui jo visiškai pakanka, kad organizmas veiktų normaliai. Galima rasti ir donora, sutinkantį paaukoti vieną savo inkstą.

Bet... dar neseniai kiekvienas chirurgas būtų pasakęs, jog tai padaryti neįmanoma.

Kodėl? Gal aširurģijos technika dar per maža išsivysčiusi, kad būtų galima susiūti smulkausias kraujotakus, kraujagysles, nervus? Nieko panašaus.

Tarybiniai chirurgai daro ir ne tokius stebuklus. Kiek pažengę chirurginė technika, rodo ne per seniausiai atlikti bandymai su šunimis.

Ji neketina pakeisti socialinės santvarkos, bet galėtų praveisti reikiamas reformas ir šiek tiek pagerinti darbo žmonių padėtį. Viskas, ko reikia, tai darbo žmonių kooperacijos.

Bėda su Nauja Demokratine Partija yra tame, kad jos eilėse yra konservatyviškų elementų. Unijoms daug kur vadovauja liberalai ar konservatai. Jie nenori, kad unijos stotų politinė kovon. Jiems rūpi išlaikyti unijistų tik kaip balsuotojus už liberalus ir konservatus. Jie priešingi plačiam darbo žmonių susibūrimui į politinę akciją, pravedimui būtiniausių reformų.

Neseniai buvo pranešta, kad nikelio kasėjų Sudburio skyriaus prezidentas Gillis buvo nominuotas konservatų į parlamentą. Galite suprasti, kokia jo "simpatija" Naujai Demokratinei Partijai, nors ji nėra pasisakiusi už pakeitimą socialinės santvarkos. O jis nėra vienintelis toks konservatų unijų lyderių tarpe. Tokių konservatų ir dar gan atžagareišku yra daug. Jie yra buržuazijos avangardas kovoje prieš komunistus ir kitus pažangius elementus.

Jiems buvo nupiautos kojų letenos ir po to... vėl prisiūtos. Jos prigijo taip gerai, kad bandomiesiems šunims operacija nepalikė visiškai jokių pasekmių. Medicininė spauda pranešė apie dar drąsesnį bandymą. Šuniui buvo visai nupiauta ir vėl prisiūta... galva. Operacija pavyko puikiai. Buvo tiksliai sujungti raiščiai, kraujo indai. Net gležnučiai audiniai — į voratinklius panašūs organizmo laidai — nervai buvo sujungti be priekaištų.

Bet... Reikia tiesiai pasakyti, kad jau seniai įvairiose šalyse buvo daromi bandymai persodinti vieno žmogaus organą kitam žmogui, tačiau jie nepavykdavo.

Kodėl mėginimai persodinti gyvas vieno organizmo ląsteles kitai būtybei baigdavosi nesėkmingai? Priežastis atrodytų paprasta. Tas organizmas, kuriam mėginama persodinti audinį, atsiskaido susijungti su juo, izoliuoją jį ir pašalina, kaip svetimą kūną. Persodinimo operacijos pavykdavo tik tuo atveju, jei būdavo perkeliama sklypelis odos, paimtas iš to paties organizmo kitos vietos.

Prieš aštuonerius metus Prancūzijoje plačiai nuskambėjo skaudus įvykis. Šešiolikos metų vaikui chirurgai persodino inkstą, paimtą iš jo motinos. Persodintas organas pradėjo veikti, jau atrodė, kad jis prigis. Bet praėjo trys savaitės, ir persodintas inkstas liovėsi veikęs.

Pirmą kartą tokią operaciją pavyko padaryti Kanadoje. Persodintasis inkstas buvo paimtas iš brolio — dvynio. Tai dar kartą patvirtino spėjimą, kad sunkumai yra tik biologinio pobūdžio, bet praktinės naudos ši pavykusi operacija davė nedaug. Juk labai ir labai retai pasitaiko transplantacijos (audinių ar organų persodinimo) reikalingas ligozės, turintis brolių ar seserį dvynį.

Reikėjo iki galo išaiškinti priežastis, dėl kurių persodintas kitam individui organas neprigija, rasti būdus persodinimo kliūtims įveikti.

Radioaktyvūs spinduliai

Į gyvą organizmą pateko bakterijos. Organizmas tuoju pat panaudoja nepaprastai sudėtingas gynybines priemones. Skubiai sudaromi specifiniai antikūnai, kurie apsupa ir paraližuoja įsiveržusius priešus. Tuomet bakterijas puola ir naikina bal-

tieji kraujo kūneliai leukocitai.

O jeigu į organizmą pateko ne kenksmingos bakterijos, o jam reikalingas, bet svetimas audinys, ląstelės arba organas? Mokslininkai atlikti bandymai parodė, kad tuo atveju taip pat prasideda gynybinis procesas. Sudaromi specifiniai antikūnai, organizme prasideda karas, ir įsibrovėlis, šį kartą reikalingas pačiam organizmui, sunaikinamas.

Paašikėjo, kad ir prieš bakterijas, ir prieš persodinamą organą veikia tos pačios jėgos. Tuomet, gal būt, reikia tik nuginkluoti organizmą, ir persodinimas pavyks? Bet kaip jį nuginkluoti?

1945 metais Amerikos generolai panaudojo baisų, barbarišką ginklą. Chirosoje ir Nagasakyje sprogo atominės bombos. Dešimtys tūkstančių žmonių, kurie po sprogo išliko tartum visai jo nepalieti, susirgdavo ir mirė. Jie susirgdavo įvairiomis užkrečiamomis ligomis ir nuo jų žūdavo.

Tik vėliau buvo išaiškinta, kad žmogui gavus tam tikrą dozę radioaktyvių spindulių, jo organizmas netenka sugebėjimo gintis nuo infekcijos, jis tampa beginklis, ir bet kuri kenksminga bakterija jį gali pražudyti.

Mokslininkai susidomėjo šia organizmo būseną. Buvo pamėginta pašvitinti organizmą radioaktyviais spinduliais ir tuomet, kai jis nebevalgė priešintis svetimoms kūnams, atlikti persodinimo operaciją. Žinoma, bandymai buvo daromi su gyvuliais. Ir jie puikiai pavyko.

Šis persodinimo metodas pirmą kartą buvo pritaikytas jugoslavų mokslininkams, kurie nelaimingo atsitikimo metu gavo mirtiną radiacijos dozę. Jų organizmai liko beginkliai, nes kaulų smegenys nebegamino leukocitų. Iki tol tokiu atveju žmogus būdavo pasmerktas mirčiai. O jeigu pašalinti savo funkcijų nebeatliekančius kaulų smegenis ir į jų vietą įsodinti kitus, paimtus iš sveiko žmogaus? Kaip žinoma, normaliomis sąlygomis jie neprigytų. Tačiau tą kartą operacija puikiai pavyko. Mokslininkai buvo išgelbėti.

Linkime Pasveikti

TORONTO. — Teko sužinoti, kad ročesterietė Baltakienė buvo antru kartu paguldyta ligozėje, kur vėl teko išbūti nekuri laiką. Dabar ligozė jau grįžus iš ligozės, gydosi namie ir jaučiasi geriau.

Mes Baltakienės draugai nuoširdžiai linkime greitai, pilnai ir laimingai pasveikti ir vis laukame, kad vasaros laikotarpiu vėl pas mus, Toronte, apsilankytumėte. Pirmesni pasimatymai su jumis paliko malonius prisiminimus ir linkime, kad dar daug kartų pasikartotų malonių susitikimų ir linksmai laiko praleidimų su jumis Toronte.

A. A. Gužauskai, S. Kuisiai, P. Jasiunai, J. Šinkunai, A. Antanavičiai, I. Rukai, V. Ramanaukai, J. Židžiunai, H. Dabravolskienė, Kubilinska.

kams, kurie nelaimingo atsitikimo metu gavo mirtiną radiacijos dozę. Jų organizmai liko beginkliai, nes kaulų smegenys nebegamino leukocitų. Iki tol tokiu atveju žmogus būdavo pasmerktas mirčiai. O jeigu pašalinti savo funkcijų nebeatliekančius kaulų smegenis ir į jų vietą įsodinti kitus, paimtus iš sveiko žmogaus? Kaip žinoma, normaliomis sąlygomis jie neprigytų. Tačiau tą kartą operacija puikiai pavyko. Mokslininkai buvo išgelbėti.

Vėliau šis metodas buvo panaudotas, persodinant inkstus. Ligozės buvo tyčia apšvitintas radioaktyviais spinduliais, jų dozę parinkus taip, kad po kiek laiko, kai persodintas organas prigis, organizmas vėl atgautų sa-
vybę priešintis svetimkūnams. Be abejonės, po operacijos ligozė reikėjo laikyti taip, kad jo negalėtų pasiekti nė viena kenksminga bakterija — juk jo organizmas beginklis.

Taip buvo pasiektas pirmas laimėjimas, persodinant vieno individo organą kitam.

(Bus daugiau)

Rochester, N. Y.

Tarptautinė Moterų Diena ir Pasėkmės

Kovo 10 dieną LDD moterų ir vyrų kuopos suruošė vakarienę paminėjimui tarptautinės moterų dienos. Vakarienė buvo kalakutų ir "karveliukų" ir visokių prieskonių, kuriuos moterys suaukojo. Vyrų suaukojo pinigų nupirkimui gėrimų. Vakarienė buvo šeimyninio pobūdžio, užtektinai visiems pagal pasirinkimą.

Čia turiu pasakyti, kad moterys, kurios ruošė šią vakarienę, turėjo daug darbo. Už tai visi buvo patenkinti.

Kaip svarbus moterų dienos minėjimas, tai buvo filmuojamas laike vakarienės ir vėliau.

Dirbant vieningai ir pasėkmės buvo geros. Moterim ir vyram, kurie prisidėjo su darbu ir aukomis, ir visiems atsilankiusiems garbė, nes tuomi prisidėjot prie kovos už žmoniškas lygias moterų ir vyrų teises.

B. Černiauskas kalbėjo apie moterų dienos istoriją ir jos reikšmę. Antra kalbėjo L. Bekešienė apie moterų kovą už lygias teises. Kvietė moteris stot į Moterų klubą, padėt kovot už taikos išlaikymą.

Kovo 31 dieną susirinkime Gedimino Draugijos svėtainė pamatyti filmų iš moterų dienos, moterys vėl savo visokių maistu ir pyragais su kava pavaišino visus dalyvius. Visa tai jos paukojo. Spaudos paramai Liaudies

Virš 50 Jaunuolių Vyksta Suomijon į Jaunimo Festivalą

TORONTO. — Jau virš 50 jaunų kanadiečių pareiškė norą vykti į Helsinkį, Suomijos sostinę, dalyvauti 8-tame Pasauliniame Jaunimo Festivalyje, kaip praneša kanadiečių komitetas dėl festivalo.

Tame festivalyje bus mažiau 15,000 jaunų žmonių iš 100 šalių, kaip iš rytinių, taip ir vakarinių.

Festivalas truks 10 dienų. Bus 800 skirtingų numerių. Bus sporto, muzikos ir kitų kultūrinių įvykių.

Po festivalo dalyviai galės, jei norės, dalyvauti kelionėse į Tarybų Sąjungą, Vengriją, Austriją, Franciją, Britaniją ar Olandiją.

Orlaiviu kelionė, trunkanti 6 savaites, kainuos \$780. Lenkų laivu Batory kelionė truks 2 mėnesius ir kainuos \$785.

Dar galima užsiregistruoti. Registracijos lapus galima gauti pas Canadian World Youth Festival Committee, P. O. Box 112, Postal Station B, Toront 2B, Ontario. Vykstantieji orlaiviu turi užsiregistruoti ne vėliau gegužės 15, o laivu — ne vėliau birželio 3.

BUDELIŲ NEPASLĖPS LAIKO DULKĖS

(Atkelta nuo 9 pusl.)

Kerveliu, Jis ten kalba apie savo "nuopelnus" lietuvių tautai. Teismo procesas parodė, kokie šio nusikaltėlio "nuopelnai". Kad žmonės žinotų, su kuo jie turi reikalą, pateikiame J. Staškevičiaus adresą:

S. Australia, I. Buckingham street Gilberton, J. Kervelis.

Tegu sužino Australijos liaudis, kokie "paukšteliai" slepiasi jų šalyje. Nejaugi Australijos vyriausybė ir toliau globos žudikus? Jie turi būti perduoti teisingumo organams ten, kur padarė kruvinus nusikaltimus.

J. Varnas

Rokiškis.

Balsui vyrai, ir moterys suaukojo \$30.00.

Vėliau buvo rodyti filmai iš moterų dienos minėjimo ir buvo parodytas filmas iš Liaudies Balso pikniko (Kanadoje), iš Kalifornijos ir Floridos gražių vietų. Atrodo, kad žmonės buvo patenkinti.

Visiems aukojusiems maistu ir pinigais — daug ačiū.

R. Barauskas

Montrealo žinios

Gražus Taikos šalininkų Pobūvis

MONTREAL. Kovo 31 d. — Neseniai čia susiorganiza-
vęs lietuvių Taikos šalininkų
Komitetas pradeda gražiai
savo darbą išvystyti. Tai puikiai
parodė Komiteto surouš-
ta vakariene, kuri, reikia pa-
sakyti, buvo labai pasėkminga.
Svečiai atsilankę į vaka-
rienę ne vien kad skaniais
užkandžiais darbščių šemi-
ninkų buvo gerai pavaišinti,
linksmai laiką praleido, bet
kartu ir pasidalino mintimis
apie tai, kaip Taikos šalinin-
kai veikia Kanadoje ir visa-
me pašaujy, kad išlaikyti
taiką, išvengti atominio bai-
saus karo.

Kadangi šioje vakarienej
buvo atvykusi viešnia iš
"Voice of Women" organiza-
cijos, Mrs. B. Galinas, tad ji
svečiams besivaišinant pa-
sveikino lietuvius, išreikšda-
ma didelį pasitenkinimą, kad
ir mes lietuviai įsitraukiame
į šį kilnų visoje Kanadoje
veikiantį Taikos šalininkų
judėjimą. Ji savo r. oje,
bet išsamioje kalboje apibū-
dino Kanados Taikos šalinin-
kų veikimą, pabrėždama,
kad čia tai nėra kokios nors
vienos srovės susibūrimas,
bet apimantis plačiausius
Kanados žmonių gyvenimo
sluoksnius. Už taiką, sako ji,

veikia darbo unijos, kultūri-
nės organizacijos, religinės,
studentija, intelektualai,
darbininkai ir net kunigai,
ypatingai protestonų dvasiš-
kiai. Todėl ji ragino ir lie-
tuvius juo plačiau įsitraukti
į taikos judėjimą. Jos kalba
visiems labai patiko ir buvo
palydėta gausiais rankų plo-
jimais.

Šios vakarienės pasėkmin-
gam priruošimui daugiausiai
ėmėsi iniciatyvos bei pasidar-
bavo Taikos Komiteto narės
Janina Vilkelienė ir Ona
Strėlienė ir joms daug padė-
jo (kad ir ne narė komiteto)
Petrė Kisieliene, o maisto pa-
ruošimui dar daug pasidar-
bavo Pranė Skripkienė. Ša-
le to, daugelį maisto produk-
tų, ypatingai skanėsių gero-
sios moterys suaukavo, kaip
tai: P. Skripkienė — pyragą
ir ausiukų; K. Keršienė —
ausiukų; Helena — kavos;
J. Vilkelienė — keiką ir tar-
kuotų bulvių kukulių; Dar-
žininkė — pyragą; O. Strė-
lienė — sūrį; A. Suplevičie-
nė — biskitų; O. Kielienė —
pyragą; o biznieriūs — kum-
plį. Veik visos šitos moterys
ir aptarnavo svečius prie
stalo. Iš vyrų joms padėjo:
M. Spaičys, V. Verbyla, L.
Kisielis ir J. Vilkelis. Taipgi

F. Suplevičius su piano akor-
dija ir V. Sapkauskas su ar-
monika svečius muzikališkai
palinksmino.

Dalyvis

Trumpai apie viską

Kovo 31 dieną buvo pro-
testo demonstracija prieš
atominių bombų bandymus
ir prieš trečio pasaulinio ka-
ro ruošimą.

Nors oras buvo nepalan-
kus, snigo šlapiu sniegu su
lietum, visvien susirinko,
kaip Montrealo Star prane-
šė, apie 400 demonstrantų.
Demonstracijai pradėjus ei-
ti rikiuotai, keletas studentų
priskaitė virš 900. O rytinis
laikraštis Gazette suskaitė
800.

Demonstracijoj buvo daug
jaunimo, studentai. Jų tarpe
buvo ir keletas dvasiškių.
Buvo ir — mūsų tautiečių. Kai
kas pasigedo katalikų dva-
siškių. Jiems, matyti, karas
ir kančios neapeina.

Prieš pradėdant demon-
straciją, kalbėjo keletas kal-
bėtojų, kurie pasakojo apie
tai, kokios baimės pasėkos
būtų, jei kiltų trečias pasaui-
nis karas, kuris, be abejo-
nės, būtų atominis.

Vienas protestonų dvasiš-
kis sakė, kad mūsų kaimy-
nas JAV ruošiasi iškelti vė-
liavą ant mėnulio, bet negal-
voja, kokia nauda bus iš to,
jei mūsų planeta bus pavers-
ta negyvu tyrlaikiu. Jis
kvietė visus kanadiečius da-
lyvauti tokiose demonstraci-
jose, parodyti mūsų valdo-
nams, kad mes nenorime ka-
rų.

Po kalbų demonstrantai,
nešini šimtus įvairių plak-
tų su įvairiais obalsiais prieš
karus ir bombų sprogdini-
mus, numaršavo Sherbrooke
gatve prie Amerikos konsu-

lato, kuriame buvo įteikti
perduoti prezidentui Kenne-
džiui prašymai nedaryti ato-
minių bandymų.

M. Matsevičienė serga Vic-
torijos ligoninėje.

W. Z. Kavalai praleidę il-
gas vakacijas saulėtoj Flori-
doj, sugrįžo namo.

Numirė K. Rokas, sulau-
kęs 86 metų amžiaus. Liūdė-
syje paliko žmona, 5 dukte-
rys ir 4 sūnūs. Kanadon at-
vyko prieš pirmą pasaulinį
karą.

St. Nom de Jesus berniu-
kų mokykloj mokytiųjų ir vai-
kų streikas randa didelį pri-
tarimą ir visuomenėje.

Tėvai sudarė komitetą,
kuris atspausdino 2,000
blankų rinkimui parašų
Montreale po peticija, reika-
laujančia iš provincialės vy-
riausybės, kad sumažintų re-
ligijos dėstymą katalikų mo-
kyklose.

Kvebeko provincija laiko-
ma tvirčiausia Romos popie-
žiaus tvirtove, bet matyti
pradeda jos pamatai braškė-
ti.

B. K.

Pavėluotai teko sužinoti,
kad kovo 14 d. mirė S. Kli-
sevičius, virš 70 metų am-
žiaus plačiai montrealie-
čiams žinomas pirmosios
emigracijos lietuvis, daugia-
metis DLK Vytauto klubo
narys.

Paliko liūdinčią žmoną,
keturias dukteris ir daug gi-
minių ir draugų.

J. U.

Montrealo ir Apylinkės Lietuvių Žiniai

Montrealo ir Lachinės Uk-
rainų Pažangios organizaci-
jos ruošia Metinį Shevchen-
kos Koncertą, šeštadienį, ba-
landžio 14 d., 8 val. vak.,
Victoria salėj, Sherbrook St.
West — Montreal.

Programą pildys 75 asme-
nų choras, orkestras ir šo-
kėjai. Bus išpildyta puikiau-
si Shevchenkos kūriniai mu-
zikoje, dainose ir dramatiš-
kuose skaitymuose, vadovy-
bėje B. Powajda ir F.
Shewchuk. Įžangos bilietai
po \$2.00.

Kultūros Komitetas

J. Sinkevičius

Specialistai Drabužių Dažytojai

Jos. Petrera & Geo. Marks

199 A CHEMIN CHAMBLY RD.
LONGUEUIL, QUE.

Montreale ir apylinkėse paimame ir pristatome
namus. Darbą garantuojame savo 30 metų paty-
rimu.

Telefonas OR. 4-7578

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBU SAJUNGA IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME
MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų
dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia
ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo
firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, io-
vų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką,
kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių
Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įreng-
tą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavi-
mas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Budelių Nepaslėps Laiko Dulkės

IS TEISMO SALĖS

Prieš dvidešimt metų hitlerininkai ir jų samdiniai lietuvišką buržuazinių nacionalistų kraują aplaistė gražiąją rokiškųjų žemę, nužudydami tūkstančius šio krašto gyventojų. Apie jų nusikaltimus pasakoja paminklinės lentos ir pilki žemių kauburiai. Už 5 km nuo Rokiškio, prie Bajorų kaimo, keleivį pasitinka paminklinė lentą: "Čia 1941 metais žvėriškieji lietuvišką nacionalistų sušaudė 3 tūkstančius taikių gyventojų". Pavažiuoji dar kelis kilometrus ir nulenki galvą prie paminklo akmens, kuris primena, kad 1943 metais hitlerininkai su žeme sulvino Miliūnų, Šlapeikių ir Laučiūnų kaimus, esančius netoli nuo paminklo akmens. Namai buvo sudeginti, žmonės žuvo nuo kulų arba nuo liepsnos.

Užtenka žengti dar šimtą metrų — ir šiame nuostabiame kampelyje, kur Vyžūnų ežerą juosia šilo pušys, žmogų sukrečia nauja paminklinė lenta, skelbianti, kad už kelių šimtų metrų palaidoti šimtai tarybinių aktyvistų

ky.

P. Gavenas, Cuortland, Ont., pridavė atnaujintų prenumeratų ir nuo B. T. 50 c. aukų.

P. Jasiūnas, Toronto, atsinaujino sau ir į Lietuva prenumeratą ir paaukojo \$1.50.

K. Frunskis, Hamilton, Ont., dalyvaudamas Toronte pašalpinės draugijos pareigime, paaukojo LB paramai \$5.00.

A. Gužauskienė, Toronto, atnaujino prenumeratą į Lietuvą ir pridavė nuo geros LB rėmėjos iš skirtų pasivašiniimui, bet sutaupytus \$10.00 dėl LB paramos.

J. Vilkelienė, Toronto, atnaujino prenumeratą į Lietuvą ir paaukojo 50 c.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

G. Palaitis, Toronto, \$6.00;

J. Rubb, Windsor, Ont., \$1.00;

A. Skinzera, Bristol, Conn., \$1.00;

J. Jakob, Lac La Hache, B. C., \$1.00;

S. Shostak, Rodeny, Ont., \$1.00;

W. Rekstys, Eden, Ont., \$2.00;

Ad. Daegis, San Francisco, Cal., \$2.00;

Torontietis M. \$4.00.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

— pirmosios okupantų suaukštėjimo aukos.

Panašų vaidą pamatysi ir kitur.

Ir štai neseniai į nusikaltimo vietą buvo pristatyti keturi aktyviausi žudynių dalyviai. Tai Jonas Paškauskas, Jonas Bakanavičius, Kazys Braželis ir Bonifacas Kukuška.

Sužinojė, kad bus atvežami žudikai, jau iš anksto prie Rokiškio liaudies teismo pastato, kur vyko LTSR Aukščiausiojo teismo Baudžiamųjų bylų teisminės kolegijos išvažiuojamoji sesija šių žudikų bylai nagrinėti, susirinko minios žmonių. Jų nebūtų galėjusi sutalpinti ir didžiausia salė. Kada iš mašinos išlipo ginkluotos sargybos lydimi žudikai, žmonės juos palydėjo prakeikimo šūksmais.

Hitlerininkų tarnai, atsėdė į kaltinamųjų suolą, nuleidę galvas klausėsi LTSR Aukščiausiojo teismo nario V. Aperiačio skaitomos kaltinamosios išvados. Kiek daug nusikaltimų čia surašyta. Dar daugiau jų paliko juodoje žudikų sąžinėje.

"Gal keliasdešimt žmonių ir sušaudžiau..." — lemena J. Paškauskas. Kaltinamasis J. Paškauskas ne tik pats šaudė, bet ir vadovavo žudynėms. 1941 metais birželio pabaigoje Rokiškio geležinkelio stotyje jis suorganizavo iš 25-30 žmonių žudikų būrį ir jam vadovavo. Būrys Paškausko įsakymu suiminėjo tarybinius gyventojus, juos kankino, žudė.

— Kaltinamasis Paškauskas, — klausia teisėjas, — jūs asmeniškai dalyvavot žmonių žudyme?

J. Paškausko kariška laikysena, kurią jis bandė parodyti ir teisme, dingo.

— Taip, žudžiau, — pasigirdo atsakymas. — Suėmė vieną valstiečio šeimą, nutarė šeimos galvą likviduoti pakelyje. Tada mano vyras dar nebuvo prate žmones šaudyti. Todėl nė vienas nenorėjo šauti pirmasis. Aš, kaip vadas, turėjau parodyti pavyzdį. Išitraukiau pistoletą ir šoviau suimtajam į nugarą. Suimtajį pribaižė mano būrio dalyvis Jasiūnas. Toliau žudikas prisipažino dalyvavęs masinėse žmonių žudynėse prie Bajorų kaimo, kurios vyko net dvi dienas.

Vėliau J. Paškauskas įstojo į vokiečių suorganizuotą baudžiamąjį batalioną, kuris hitlerininkų okupuotoje Ukrainoje terorizavo gyventojus, atiminėjo iš valstiečių

paskutinius maisto likučius. Po karo J. Paškauskui, pakeitus pavardę, ilgą laiką pavyko išvengti teisingumo rankos.

Teisiamasis K. Braželis teisme sėdi paniūręs, nuleidęs galvą. Per daug nusikaltimų slegia jo sąžinę.

Kada žudikas bandė neigti savo nusikaltimus, vienas po kito tu įvykių liudytojais jam rėžė į akis:

— Gal pamiršai, kaip mane mušė Rokiškio kalėjime? — klausia teisiamąjį G. Griunevas.

— Ir mane mušė rimbui, — tą patį tvirtina ir V. Kriukelis. — Taip nat ir tėvą. Jis nuo to net ankurtas.

— Ar atsimeni, kaip, tyčiodamasis iš suimtųjų, juos mušė šautuvo buožė, stumdei nuo pylimo į Rokiškio tvenkinį? — klausia trečias.

Pradžioi atkakliai gynes, kaltinamasis pagaliau prisipažįsta.

Nauji ir nauji liudininkų parodymai žudikui atima žadą.

— Braželis man tuomet į žentas siūlėsi, — pasakoja liudytojas. — Jis savo nusikaltimus nė neslėdavo. Kartą pasakojo, kaip į Bajorus atvežė tris porinius vežimus vaikų, kuriuos mėtė į duobes kaip naštalius. Vienus sušaudė, kitus gyvus užkasė.

Išsižadėjo šio nusikaltėlio ir jo šiminės. Štai jo pusbroliu V. Braželis pasakoja:

— Aš pats mačiau, kaip Braželis į laukus, netoli Rokiškio, atvarė tris suimtuosius, liepė jiems išsikasti duobę, o po to sušaudė. Drabužius pasiėmė. Tu man daugiau ne giminė! — liudytojas piktai pažvelgia žudiko link. — Tu plaukų tiek neturi, kiek žmonių nužudei!

Kuo gali pasiteisinti žudikas? Pasiteisinimų jis neturi. Jis vadovavosi ta patia morale, kaip ir visi buržuaziniai nacionalistai, kurie už kelias markes būtų ir tikrajam tėvui paleidę kulką į kaktą. Ilgą laiką Braželiui pavyko užsimaskuoti. Bet teisingumo ranka jį pasiekė.

O štai paklauskime, ką kalba liudytojai apie Bonifacą Kukušką. Liudytojas pasakoja: — Komjaunuolio Vasiliaus Grigorjevo nužudymo metu aš buvau Rokiškio geležinkelio stotyje. Tuomet išgirdau stoties katilinėje žudomo žmogaus šauksmą. Netrukus iš katilinės išėjo B. Kukuška, J. Staškevičius ir dar vienas. Po to katilinėje rastas pasmaugtas komjaunuolio lavonas.

Kiti liudytojai pasakoja, matę Kukušką su ginklu rankoje masinėse žudynių vietose. Po karo Kukuška siautėjo banditų gaujose, kurios žudė tarybinius aktyvistus, plėšikavo. Net pats Kukuška prisipažino du kar-

tus apiplėšęs Duokiškio pieninę.

Teisiamasis J. Bakanavičius teisme stengiasi palikti kitų nusikaltėlių šešėlyje, dedasi kukliu, mažai išmanančiu žmogeliu.

Tačiau ne toks jau kuklitas J. Bakanavičius buvo prieš 20 metų, kada, jodamas raitas, šimtus žmonių varė į masinių žudynių vietas ir juos šaudė.

Kaltinamasis neneigia, kad suiminėjo žmones ir juos lydėjo į žudynių vietą. Tačiau jis pats, girdi, nešaudęs. Tik saugojęs, kad pasmerktieji nepabėgtų.

Išgirdęs šiuos žodžius, net greta sėdįs gaujos vadeiva Paškauskas nebeiškentė:

— Ką čia, Jonai, meluoji. Kartu stovėjom prie duobės, kartu šaudėm, ir dar išsukinėjai.

Teisėjas paima iš bylos vieną dokumentą.

— Jūsų parašas?

Bakanavičius išblyksta. Tai algalapis, pagal kurį jam

1941 metais buvo išmokėta premija už žmonių šaudymą.

Šis teismo procesas atskleidė žiaurios nusikaltimus kuriuos prieš daugelį metų padarė šie hitlerininkų tarnai — buržuaziniai nacionalistai. Žiaurumas, neapykanta žmonėms lydėjo kiekvieną jų žingsnį.

Teismo nusprendžiu žudikai gavo pelnytus bausmes.

Kaip parodė žudikų procesas, vienas iš svarbiausių žudynių organizatorių ir dalyvių buvo J. Staškevičius. Tai jis pirmomis karo dienomis, padedant B. Kukuškai ir kitam sėbrui, Rokiškio geležinkelio stotyje pasmaugė komjaunuolį V. Grigorjevą. Tai jis dalyvavo kiekvienose masinėse žudynėse.

Norėdamas išvengti liudies atpildo, J. Staškevičius išsidangino į Vakarus. Šiuo metu jis gyvena Australijoje. Kad paslėptų savo kruvinus darbus, jis pakeitė pavardę, pasivadindamas J. (Pabaiga ant 7 pusl.)

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti. Ukrainiska Knyha centras ir skyriniai randasi:

TORONTO: — 962 Bloor St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto įstaigoje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių. Toronto įstaiga atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: LE. 4-7551

L. BAKUTIS

Per Liepsnojančią Žemę

(Tąsa)

— Sesės, pinkit vainikus, čia guli ne pirmutiniai ir ne paskutiniai, — visiškai susigrądinęs, užbaigė jis.

Zmonės šyptelėjo, o nuleidžiant karstus į duobę kažkoks nepažįstamas vyriškis, stovėjęs netoli senuko Markevičiaus, tyliai pasakė:

— Ko norėjo, tą ir gavė.

Taip baigė savo dienas dvi "garsiosios" Plechavičiaus "armijos" Utenos kuopos.

Po kelių dienų panašios laidotuvės įvyko Anykščiųose, Vyžuonose, Užpaliuose.

— o —

Visą naktį keliavęs, Jevdokimas Borisovas pagaliau pasiekė savo gimtąjį kaimą Sirvydžius. Čia jis turėjo susitikti su grįžusiu iš uždavinio Vasiljevu.

Pernakt kritęs šlapias sniegas iki kaulo permerkė drabužius. Batuose čurkšėjo vanduo, iš nuovargio linko kojės, perstėjo nuo nemigos akys. Nuo Gaižiūnų iki Sirvydžių — nemažas kelio galas.

"Reikia truputį atsikvėpti", — pagalvojo Jevdokimas, atsisėsdamas ant prieklėčio.

Borisovas niekuomet nebuvo lepūnelis. Sunkią dalį jis patyrė dar pačioje vaikystėje. Vos sulaukęs septynerių metų, jis jau pusalkanis ir pusnuogis ganė buožių gyvulius, o žiemą lankydavo pradinę mokyklą. Paūgėjęs, tempdamas vos ne didesnį už save kirvį, eidavo į miškus tašyti pabėgių arba statyti tiltų. Juk namuose, be jo, buvo dar penkios burnos, laukiančios duonos. O žemės neužteko nė šuniui uodegai patiesti, — vos keli arai aplink pakrypusią grytelę.

Vargais negalais Jevdokimas baigė šešis pradinės mokyklos skyrius, svajoto toliau siekti mokslo, bet ar galėjo bėdžiaus sūnus tapti mokyto žmogumi! Mokslas tais laikais buvo pasiekiamas tik buržujų vaikams.

Liko vienas kelias: skursti gimtajame kaime, kaip skurdėdo tuo metu tūkstančiai gabių, talentingų kaimo jaunuolių.

Kiek džiaugsmo, saldaus rūpesčio ir šviesių vilčių Borisovų šeimai atnešė 1940 metai! Laimė nebūtelpo Jevdokimo širdyje. Jis mokysis, dirbs, pradės visai naują gyvenimą, apie kurį anksčiau galėjo tik svajoti, savo norus ir viltis paslėpęs giliai širdies kertelėje. Dabar gi jo svajonės išsipildys!

Kai Lietuvos žemę užpuolė fašistiniai vanagai, kai budeliai pavogtą iš darbo žmonių laimę uždarė tamsiuose kalėjimuose, Jevdokimas su savo broliu Eustachijum paliko gimtuosius namus.

Vieną dieną policija apsupo Borisovų sodybą, bet vaikinių ten jau neberado. Kurį laiką jie slapstėsi, ieškodami ryšio su partizanais, pagaliau įstėjo į "Audros" partizanų būrį. Praėjo vieneri kovos metai. Ir štai Borisovas vėl sėdi ant brangiųjų savo namų prieklėčio.

Nuo stogo nupuolęs ledo gabalėlis staiga cvaktelėjo į Jevdokimo kepurę ir pažadino jį iš užplūdusių galvų minčių. Rytuose brėško aušra, nors po debesų properšas dar nusišypsodavo blankus mėnulio veidas. Šalo.

Drebančia iš susijaudinimo ranka Borisovas tyliai pabeldė į pirkios duris. Tyla. Jis pabarbeno dar keletą kartų. Niekas neatsiliepė. Nustebintas tylos, Jevdokimas pabeldė dar garsiau.

Šį kartą priemenėje kažkas sučežėjo.

— Kas ten? — pasigirdo moteriškas balsas.

— Tania, tai aš, Jevdokimas, — pažinęs sesers balsą, nudžiugo vaikas.

Tarpduryje pasirodė vienas marškinė sesuo. Ji kukčiodama puolė broliui į glėbį.

— Bėk greičiau iš čia, broliuk, kitaip pražūsi. Tu nežinai, kas čia šiandien darėsi! Tėtį ir mamą fašistai kažkur išvežė. Brolis ir sesuo spėjo pabėgti. Šitie kraugeriai kaimynuose nušovė Rybakovų Nadžę ir Prokofijų.

Lyg įbestas stovėjo Jevdokimas ant gimtosios pirkios slenkščio. Nesvetingai šį kartą jį sutiko gimtieji namai. Tačiau Borisovas nusprendė dieną praleisti čia, tikėdamasis, kad fašistai, ką tik nusiaubę šiuos namus, greitai čia nebesirodysia.

Diena praėjo laimingai. Sukandęs dantis Jevdokimas klausėsi sesers pasakojimų apie gimtojo kaimo žmonių skriaudas ir kančias, kurias jiems atnešė okupantai.

Vakare namuose Jevdokimas susitiko su partizanų grupės vadu Vasiljevu. Tylos minute partizanai pagerbė Nadžę ir Prokofijų Rybakovų atminimą. Su dar didesniu atkaklumu jie ėmėsi pavesto darbo.

— o —

Vasario šlapdrība dideliais sniego kąsniais lipdė akis, įkyriai lindo už apykaklės, įšėlęs vėjas įsibėgėdamas ver-

tė iš kojų. Atlikę uždavinį, ėjo Vasiljevo grupės partizanai, prie kurių laikinai buvo prisidėjęs ir Jevdokimas Borisovas.

Patįžęs sniegas lyg tyčia traukė prie žemės ilgo kelio išvargintas kojas, nejuoki drėgmė skverbėsi pro batus, tačiau partizanų nuotaika buvo puiki. Dar paryčiais jiems pasisekė susprogdinti geležinkelį tuo metu, kai sunkiai ginklais prikrautas traukinys pūškavo į rytus. 12-kos vagonų sąstatas nusirito nuo aukšto geležinkelio pylimo, su trenksmu į padangę išlėkė šešios naftos cisternos.

Dengiami netoli geležinkelio augančių krūmokšnių, mūsiškiai sėkmingai pasitraukė.

Sirvydžių kaime partizanai sustojo pailsėti ir palaukti, kol aprims oras. Nuovargio iškamuoti kovotojai netrukus sugulė. Liko budėti tik sargybiniai ir pats Vasiljevas.

"Per dieną kovotojai pailsės, o temstant galėsime keliauti toliau", — mąstė Vasiljevas, žiūrėdamas pro galinį Volkovų gryčios langą.

Praėjo pusvalandis, pasigirdo ramus miegančių partizanų alsavimas. Grupės vadas nubraukė nuo kaktos užkritusių plaukų kuokštą, tvirtiau kaire ranke atsirėmė į palangę ir vėl sužiuro pro langą. Greit akys pradėjo visai nebeklausyti. Volkai lyg švininiai sviro žemyn, norėjęsi nors minutėi užsiimti, burnoj darėsi sleikščiai saldu.

Daržo takelyje pasirodžiusios dvi figūros bematant išblaškė Vasiljevo miegus. Zmonės dingo už tvoros, staiga vėl išnirio ir, išlindę pro spragą tvoroje, atsidūrė kieme. Vienas buvo vienplaukis, antrasis kepurę nešėsi rankoje.

— Į sodybą atbėga valstiečiai, — pranešė nuo aukšto partizanas Kolia Azarovas.

Vasiljevas, spausdamas rankoje pistoletą, išėjo į priemenę. Čia netrukus atskubėjo — uždusę valstiečiai Trofimas Denisovas ir Ustinas Žerenkovas ir atnešė svarbią žinią — į kaimą artinasi fašistai.

Teko tučtuojau pakelti bešilsinčius partizanus ir trauktis. Pasitraukti pasisekė laimingai, nes sodybą supo krūmai, kurie nuvedė kovotojus į ne per toliausia augusį eglėnį. Iš čia kelias buvo aiškus ir žinomas.

Apsistoti eglėne būtų buvę nesaugu, nes okupantai gali žvilgterti ir į jį. Todėl Vasiljevas nutarė keliauti su būriu į Gaugalių valstiečių Pikčiūnų kaimą.

Kelionė krūmais ir miške, liais nusėtomis apylinkėmis artėjo į galą. Pasirodė pir-

mosios Pikčiūnų kaimo pirkios. Vienoje iš jų partizanai ir sustojo.

Šių namų šeimininko mūsiškiai nepažino, nežinojo, koks jis žmogus, tačiau, išstatę ant trobos aukšto sargybas, kurios galėj labai gerai stebėti kelius, vedančius į šį ir aplinkinius kaimus, partizanai nutarė čia palaukti iki vakaro.

Nors nuovargis ir gerokai kankino partizanus, nė vienas iš jų nesiruošė ilsėtis.

Laikas slinko nepaprastai lėtai. Partizanai kalbėjosi, mėgino juokauti, pasakojo vieni kitiems būtus ir nebūtus dalykus, o diena, rodos, stovėjo vietoje ir niekur nesukubėjo.

— Nuo Daugailių pusės ateina vokiečiai! — pranešė nuo aukšto sargyba.

— Vokiečiai! — šūktelėjo Rybakovas, kuris stebėjo apylinkę nuo Tauragnų pusės.

Partizanai sujudo, čiupo ginklus ir klausiamai sužiuro į vadą.

— Užimsime pozicijas ir laikysimės, — pasakė Vasiljevas. — Tuoju sutems, tuomet mėginsime pasprukti.

Pro trobos langus sužvilgo automatai, nuo aukšto besitartinančiam priešui grasino kulkosvaidis.

— Šaudyti tik po komandos, — įspėjo partizanus vadas.

Fašistai supo visą kaimą. Jie matyt, nežinojo, kurioje troboje slepiasi partizanai.

Viena paskui kitą fašistų voros slinko pažliugusiais nuo šlapio sniego laukais, daržais. Jie drąsiai artinosi, atstatę šautuvus bei automatus, paskutinės gretos tempė kulkosvaidžius.

Viena hitlerininkų grupė priėjo visiškai arti, antroji dar buvo tolokai.

Netikėta partizanų automatu ugnis suguldė okupantus į sniegą. Iš karto jie pasimetė, kai kurie net ėmė bėgti atgal. Pagaliau fašistai nusiramino, atgavo pusiausvyrą ir, gulėdami sniege, pradėjo pašėlusiai pyškinti į trobą. Pabiro langų stiklai, partizanai sukrito ant grindų ir nutilo.

Įsidrąsinę fašistai pakilo vėl. Bet tučtuojau nuo aukšto prabilo mūsiškių kulkosvaidis ir vėl privertė priešą sugulti.

Vokiečiai, kurie kaimą supo nuo Tauragnų pusės, šliaužė tyliai, be jokio šūvio. Jie tikėjosi nepastebėti prislinkti visiškai arti — padaryti partizanams staigmeną.

Kai iki namo beliko apie aštuoniasdešimt metrų, jie skubiai pašoko ir mėgino šį atstumą bėgte nubėgti, tačiau jų manevrą sutrukdė taiklūs mūsiškių šūviai.

Užvirė karšta kova. Lauke visai sutemo. Atėjo lai-

kas trauktis.

Vasiljevas nurodė partizanams atsitraukimui tinkamiausią vietą. Kovotojai tikėjosi sutelkti ugnimi iš ten nublokšti priešą ir, pasinaudoję spraga, pasitraukti.

Užberti kulku lietaus, fašistai iš partizanų numatytos vietos ėmė trauktis.

— Paskui mane! — suriko Vasiljevas ir pirmasis pasileido į priekį, granatomis skindamas sau ir draugams kelią.

Kai tikslas buvo visiškai nebetoli, fricai atidengė kryžminę kulkosvaidžių ugnį, kuri užkirto mūsiškiams kelią. Kulkos viena po kitos aižė orą.

Prie Vasiljevo prišliaužė sužeistas Borisovas.

— Traukitės, Vasia, aš jus pridengsiu, — kreipėsi jis į vadą. — Man sužeista koja, aš vis tiek nepabėgsiu.

Vasiljevas mėgino prieštarauti, bet sutiko ryžtingą Borisovo žvilgsnį.

— Eime, Kolia, — pasakė jis, vis tebežiūrėdamas į Borisovą, bet jam niekas neatsiliepė.

— Kolia, kur tu? — atsiskuko jis į užpakalyje gulėjusį Azarovą.

Tačiau šis stačias bėgo į krūmus, iš kurių kaleno vokiečių kulkosvaidis.

— Kolia, gul! — Vasiljevo balsą nustelbė kulkosvaidžių ir automatų šūviai fašistų paleisti į bėgantį jaunuolį.

Kolia parpuolė visiškai netoli krūmų ir minutėlę gulėjo.

— Užmušė! — skausmingu balsu sušuko Borisovas. Kolia pasikėlė, mėgino žengti į priekį, ištiesė rankas, lyg norėdamas pasiekti kulkosvaidžius, kurie sėjo draugams mirtį. Paskui vėl suklupo, prigludo prie žemės ir pamažu ėmė šliaužti pirmyn. Staiga, pasirėmęs rankomis, atsėdo, ir trys granatos nulėkė į krūmus.

Dabar Kolia pargriuvo ir nebeapsikėlė. Kulkosvaidžiai nutilo. Draugams kelias buvo laisvas. Vienas paskui kitą jie skubiai perbėgo į numatytą vietą.

Vasiljevas prisitartino prie Borisovo, norėdamas padėti jam pasitraukti. Tačiau šis gulėjo kniūpsčias, apkabinęs įkaitusį automatą.

Vadas pakėlė draugo galvą. Į jį žiūrėjo sustingusios, išplėtos Borisovo akys. Vasiljevas greit prispaudė lūpas prie tamsios dėmelės Borisovo smilkinyje ir nuskubėjo daubos link.

Apskrities komjaunimo komitetas, aptaręs savo darbą, galėjo pasidžiaugti: komjaunuoliams pavyko demaskuoti Plechavičiaus melą bei apgaulę, ir valstiečių bei darbininkų jaunimas nepasidavė okupantams, nepakluso jų niekšiškiems kėslams. Su

didžiū liūdesiu komitetas atžymėjo didvyrišką Jevdokimo Borisovo mirtį. Vietoje žuvusiojo draugo į komitetą buvo kooptuota Ksenija Malšovaitė.

—o—

Stasys Jukna dar neturėjo šešiolikos metų. Grįžo jis kartą iš kaimyno Gasparo Ramelio į pakrypusią, su vienu langu pakrūmėje tūnančią bakūžę ir neberado nei tėvo, nei motinos.

Gryčia buvo sujaukta, asloje išmėtytos jo mokyklinės knygos ir sąsiuviniai.

Stovėjo Stasys tarpduryje nesuprasdamas, kas galėjo atsitikti jo tėvams. Tik vėliau iš kaimynų sužinojo, kad tėvą išsivare ginkluoti baltaraiščiai — dvarininkas Antanas Vilutis, buožės Juozas Ubarevičius ir Bronius Šileikis, o motina išbėgusi raudodama paskui juos.

Senukas Jukna buvo panašus į daugelį kitų Antandrijos kaimo valstiečių. Jaunystėje vargęs pas buožės, kiek vėliau ėmė gyventi savarankiškai, kruvinais delnais užsidirbdamas duoną sau ir šeimai. Vargais negalais jis įsigijo pusės hektaro žemės sklypelį, kuriame surentė mažutę lyg degtukų dėžutę grytelę.

Džiaugsmingai jis sutiko Tarybų valdžią. Retas kaimo susirinkimas apsieidavo be Juknos. Jis su kartėliu prisimindavo buožių saualės metus ir negailėdavo žodžių jiems pasmerkėti.

Buožės iš pykčio ir apmaudo griežė dantimis, tačiau nieko negalėjo padaryti. Bet vos tik sugriaudė patrankos, jie pradėjo keršyti.

Sumušta, iškankinta, vos gyvą Jukną baltaraiščiai atvežė į Utenos kalėjimą. Juknienė, verkdamas ir maldaudama pasigailėti, lydėjo visą kelią savo vyrą.

Po mėnesio išbalęs, sulysęs tarytum skeletas grįžo Jukna namo. Tačiau nepaliko baltaraiščių šios šeimos ramybėje: netrukus Jukną suėmė vėl ir išsiuntė katorgos darbams į Vokietiją.

Praėjo metai, kiti. Stasys, likęs su motina, augo ir brendė. Jo širdyje kasdien kaupėsi vis didesnė neapykanta okupantams už sužlugdytą jų šeimos gyvenimą.

Ir kaip Stasys pradžiugo, kai vieną dieną pas jį užėjo "Audros" būrio partizanų ryšininkas Gasparas Ramelis ir tarė:

— Stasy, jei nori, suvesiu tave su partizanis.

— Su kokiais partizanis? — iš karto nesuprato vaikinai.

— Su tarybiniais. Ar nori? — atsakė jam Ramelis.

— Tur būt, juokiesi, dėde, — netikėjo Stasys.

— Niekam apie tai nė žodžio! Vakare ateik pas ma-

ne ir pamatysi, — pridūrė Gasparas.

Idomus, turingas pasidarė Stasio gyvenimas, kai pas juos ėmė lankytis partizanai — Juozas Pamakštys, Kazys Jurelė, Jonas Surgailis ir kiti.

Įsimintina visam gyvenimui liko ta diena, kai Stasys buvo priimtas į komjaunimą.

Ryte rijo jis tarybinę literatūrą, atsisaukimus, su nepaprastu dėmesiu visuomet klausėsi mūsų patarimų ir paaiškinimų, kaip reikia dirbti nelegalų komjaunimo darbą.

Buvo 1944 metų žiema. Į Juknos trobelę pasibeldė Jonas Surgailis.

— Ieisk, broliu, pakeleivius, — išgirdo Stasys pažįstamą balsą.

Greitai atidaręs duris, vaikinas nustebo. Kieme gulėjo Juozas Pamakštys ir, netverdamas skausmu, vaitojo.

— Nelaimė atsitiko, — paaiškino Surgailis. — Tegul ją velniai, tą lijundrą. Žmogus, tur būt, koją nusilaužė, vos atvilkau. Priglausk mus kur nors, Staseli...

Stasys su motina, apžiūrėję ligonį, nusprendė, kad koją nėra lūžusi, tik gal bus įskilęs kaulas.

Slinko dienos ir savaitės. Rūpestingai Stasiuko motinos prižiūrimas, Juozas taisėsi, jo sveikata nuolat gerėjo.

Stasiukas tuo tarpu, pasinaudodamas proga, nutarė kaip reikiant išstudijuoti partizanų ginklus, kad prireikus žinotų, ką su jais veikti. Šis "mokslas" jam pasirodė nesunkus, ir netrukus jis puikiai jį perprato.

Vieną dieną Stasys pamatė netoli namų slankiojantį hitlerininką.

— Slėpkitės už krosnies, — išpėjęs partizanai, jis skubiai išėjo į kiemą, kuriame jau sukinėjosi keli baltaraiščiai. Stasys juos pažino.

Tai buvo iš Daugailių vadinamieji savausiečiai — "savausogus" būrių, sudarytų iš vietinių buržuazinių nacionalistų kovai su tarybiniais partizanis, nariai.

— Ar šiandakt nebuvo čia užėję partizanai? — pamatė vaikina, riktelėjo jie.

— Partizanai? Buvo, kaip nebus. Samagoną išlakė ir vėl kažkur išsidangino.

— Pažinai juos? — teiravosi baltaraiščiai.

— Žinoma, pažinau. Bronius Šileikis iš Gutavčių, Antanas Vilutis — Velaikių dvaro savininkas ir Juozas Ubarevičius.

— Ką čia nesamones plepi. Šitie — mūsų savausiečiai, — pasipiktino savausiečiai.

— O kokie dar vra partizanai, be mūsų? — tarsi tikrai nesuprasdamas, paklausė Stasys. — Aš kitokių

nežinau ir žinoti nenoriu, — pridūrė jis.

Vaikino žodžiai patiko fašistams, vienas iš jų net rūkyti Stasiui pasiūlė.

— Ačiū, nerūkau, — mandagiai atsakė jis.

— Tur būt, ir negerai, — pasiteiravo vienas baltaraiščių. — O gal ir pas mergas neini?

— Višta ir ta geria, tai kodėl man negerti? — atkirto Stasys. — O pas mergas dar suspėsiu.

— Jei jau taip kalbi, tikriausiai samagono turi, — kreipėsi į vaikina išpūstais žandais ir raudona nuo degnės nosimi savausiečiai.

— Turiu, tik kad ne visai vykusiai išėjo. Truputį prisivilo, mat, suktinė, o ne garinė.

— Nieko, bus gera ir tolia, — nenusileido fašistai.

— Palaukite, tuojau paieškosiu.

Tai šaunus vaikinai, — patenkinti džiaugėsi hitlerininkai, o Stasys, įbėgęs į tvartelį, greitai ištraukė iš aruodo dvi bonkas krūminės ir į abi įpylė po gerą žiupsnį skalbiamųjų miltelių.

"Sprinkite, šėtonai! Nebus jums laiko ir po kaimus vaikiotis, kai paleis vidurius. O gal bent vienas ir kulnus nukratysite?" — pagalvojo Stasys.

Fašistai, gavę degtinės, patenkinti išsidangino.

Pamakštys pasveiko ir ruošėsi keliauti pas draugus. Stasys griežtai pareiškė, kad namuose nebebūsiąs — eisias į partizanus.

Iš tikrųjų likti namie jam buvo pavojinga, nes "pavaišinti" savausiečiai, susirgę visi vienoja liga, galėjo įtarti Stasį ir su juo susidoroti.

Atėjo atsisveikinimo valanda. Motina pabučiavo sūnų į kaktą, stengdamasi sulaukyti plūstančias ašaras, ir pasakė:

— Kovok narsiai, sūneli, atsilgyink tiems kraugeriams už tėvą ir mūsų kančias. Jei grįši į namus, manęs neberasi, žinok, kad aš viską atidaviau Tėvynei. Keršyk, sūnau!

—o—

1944 metų pavasaris lietuomis ir žvarbiais vėjais kaip niekada įeriso mūsų būrio vyrams. Nuolatos permirkę drabužiai ir batai neretai pakenkdavo partizanų sveikatai. Nuo persalimo sunkiai buvo susirgęs partijos apskrities komiteto sekretorius Zigmas, grupės vadas Vasiljevas ir kiti.

Tačiau sunkiomis valandomis mums į pagalbą atskubėjo rūpestingi vietiniai gyventojai, mūsų ryšininkai komjaunuoliai, seserys Ksenija ir Melanija Malšovaitės, Olga Garkulytė. Jie parūpino vaistų ir kitokių gydymo priemonių, ir mūsų ligoniai palyginti greitai pasveiko.

Vietinių gyventojų paramą ir rūpestį mes jutome kiekviename žingsnyje. Jie mums padėdavo tvarkyti daugelį buitinių reikalų. Ne vienas partizanas žygio metu džiaugėsi komjaunuolio Balio Šveikausko pasiūtais batais. Daillai kovotojų drabužius tvarkė, siuvo naujus darbščios Stasės Surgailytės, Genės Kaulinytės, Onos Ramoskaitės, Aldonos Rauguotytės rankos.

Žmonių, pasiryžusių kiekvienu momentu mums padėti, skaičius nuolat didėjo.

Išaugo ir mūsų kovinės jėgos. Nors per dvejus kovos metus būrys neteko kai kurių draugų, į jų vietą stėjo vis nauji ir nauji žmonės. Pirmosiomis dienomis mūsų būrys susidėjo iš devynių žmonių, o dabar jis turėjo daugiau kaip šešiasdešimt partizanų. Būry kovojo daugiausia jaunimas — buvę ryšininkai ir pagalbininkai: komjaunuoliai Stasys Jukna, Kazys Lebeda, Juozas Pamakštys, Lioša Dolotovas ir kiti.

Gausėjo apskrityje komunistų ir komjaunuolių eilės. Naujos pirminės komjaunimo organizacijos įsikūrė Toleikių, Norvaišių, Baltakarių, Luknių, Antaniškio kaimuose. Buvo kuriama vis daugiau antifašistinių grupių, kurios įvairiausiais būdais stengėsi kenkti fašistams. Sužlugus okupantų paskelbtai totalinei mobilizacijai, fašistai nenurimo. 1944 metų kovo mėnesį jie paskelbė "mobilizaciją" arkliais. Kiekvienas valstietis turėjo atvesti savo arklį į komisiją, kuri nustatydavo, ar jis tinkamas armijai.

Arklių priėmimo komisijas dažnai sudarydavo žmonės, kurie apie žemės ūkio reikalus neturėjo jokio supratimo. Tuo pasinaudodami, valstiečiai gražiai apgaudavo hitlerininkus.

Netvėrėme juoku, kai mus pasiekė žinia apie vieno valstiečio gudrybę.

Kartą susirinko arklių priėmimo komisija Užpalių miestelyje. Už nedidelio staliuko, pastatyto valsčiaus savivaldybės kieme, atsisėdo aukštas lyg kartis berankis hitlerininkas. Tamsūs akiniai dengė jo akis. Tiesa pasakius, jis turėjo tik vieną akį — antros neteko prie Stalingrado.

Tačiau hitlerininkai nepaliko savo kolegos be darbo: atsuntė jį į Lietuvą, kad čia tęstu "nasaulio užariavimo" misiją, atrinkdamas frontui arklus.

Nedaug jis apie tai nusi-manė. Žinojo, kad arklis turi galva, keturias kojas, uodegą, gali būti didelis ir mažas, prisiminė savo viršininku nurodymą: imti visus arklus, išskyrus kumelingas

kumeles. "Tik kaip atskirai, kumelinga ji ar ne?" — suko sau galvą hitlerininkas. Ne daugiau apie tai suprato ir jo kolegos — komisijos nariai, tačiau į "pagalbą" jiems atskubėjo patys valstiečiai.

Ilgą eilę sustojo žmonės priešais komisijos stalą. Fašistui davus ženklą, kiekvienas turėjo praveisti savo arklį pro komisiją.

Prie stalo vienas iš pirmųjų prisitartino nedidelio ūgio, pradėjusiais žilti paausiais, apskrito pilnoko veido ir žvitrių pilkų akių žmogelis vedinas gražiu, kaštoniniu, riestu lyg gulbės kaklu darbinu arkliu. Susirinkusiųjų veidais prabėgo pasigrožėjimo, o kartu ir gailėsčio šėšėliai.

— Šitokį arklį atiduos tiems rudžiams, — pasigailėjo kažkuris iš arčiau stovinčių.

— Kumelinga? — žiūrėdamas vienintele akimi pro akinių viršų, klausiamai riktelėjo hitlerininkas atmintinai išminktą lietuvišką žodį.

Žmogelis neramiai sujudėjo, valandėlę tylėjo, paskui staiga, pakėlęs galvą ir žiūrėdamas drąsiai fašistui į akis, atsakė:

— Kumelinga, ponuli, kumelinga.

Valstiečiai šyptelėjo. — Netinka, vesk šalin, — mostelėjęs kaulėta ranka, pasakė vokiškai hitlerininkas.

Patenkintas žmogelis nusivedė savo "kumelingą" arklį.

Valstiečiai pagyvėjo, kai kurie skaniai nusijuokė. Pasisėkus pirmajai valstiečių gudrybei, buvo išgalvojama jų ir daugiau. Daug tą dieną puikių darbinų arklių buvo pripažinta "kumelingais", kai kurios tikrai kumelingos kumelės buvo praveistos bent po kelis kartus pro komisiją, tik, žinoma, vis kito "šeimininko". Žmonės šaipėsi ir mulkino fašistus.

Pasibaigus arklių komisijos priėmimo darbo dienai, vos keli kuiniai, kuriuos valstiečiai "padovanojo" fašistinei armijai, liūdnei lingavo galvomis.

Okupantams nesisekė. Mūsų žmonės, nors ir šitokia forma, kenkė fašizmui.

—o—

Nuplyšusia marga kartūnine suknele, smulkutė, su geltonu it vaškas veideliu prie Sunklodo namų durų stovėjo mergaitė. Mažytė, lyg šakaliukai sudžiūvusiose rankutėse ji laikė krepšelį, kuriame tarp skudurų matėsi suvynioti gabaliukai duonos, kelios bulvės ir kitokios gėrybės.

— Tetulyte, gal duonytės duositė? — pasigirdo plonas verkšlenantis balselis.

(Bus daugiau)

Minės Lenino Gimimo Dieną

TORONTO. — Kanados Komunistų Partija pranešė, kad ruošiamas V. I. Lenino gimimo sukakties minėjimas penktadienį, balandžio 13 d., 24 Cecil St. Prasidės 8 valandą vakaro.

Kalbėtojum bus Leslie Morris, partijos nacionalis lyderis. Jis apibūdins politiką, kurie šaukia, būk taikos šalininkai yra komunistų įrankiai.

Laisvas įėjimas. Visi kviečiami atsilankyti.

Torontiečių Kronika

Baigė mokslą

Frank Rušėnas užbaigė advokato mokslą. Šiomis dienomis "graduation" ceremonijos.

Beje, jis su žmona buvo išvykę į Ispaniją pasisvečiuoti, pirma negu pradės darbą E. P. Taylor kompanijoje.

Reporteris linki jam geriausio pasisekimo jo pasirinktoje profesijoje.

Apsivedė

Buvęs torontietis Jurgis Naujokas, dabar fermeriaujas Pefferlaw, Ont., apsivedė su torontiete Ida Leimonienė. Jie tęs fermeriavimą.

Geriausios jiems kloties.
Rep.

**Palaikykit Tuos Biznierių,
Kurie Skelbiai
LIAUDIEN BALSĖ**

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių,
maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133

17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)

Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus
galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Toronto ir Apylinkės Lietuvių Domei

Sekmadienį, Balandžio 15

Lietuvių Salėj, 160 Claremont St.

bus

PRAKALBOS IR FILMAI

Rengia KLLD Toronto Kuopa

Bus svečias iš Jungtinių Valstaijų, kuris praėjusiais metais lankėsi Tarybų Lietuvoje, ir papasakos apie savo įspūdžius. Prie to, bus parodyti lietuviški filmai.

Visi kviečiami atsilankyti

Pradžią 2 val. po piet.

Laisva įžanga

SDKLSPD Toronto Kuopa Minėjo 50-tą Sukaktį

TORONTO. — Praėjusį šeštadienį Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpiinės Pašalpos Draugijos Toronto kuopa minėjo šios draugijos 50 metų sukaktį. Jis buvo reikšmingas įvykis draugijos istorijoje.

Praėjus 50 metų, draugija ne tik gerai stovi, bet dar turi viltį ilgai gyvuoti ir gražiai patarnauti savo tautiečiams.

Paminėjimas prasidėjo su trumpomis ceremonijomis. Visiems susėdus už stalų (už garbės stalo buvo susodinti seniausieji draugijos nariai, kiti išbuvę net 49 metus), šeimininkės patiekė puikią vakarienę. Kai jau visi buvo gerai pasisotinę, vakaro vedėjas kuopos pirmininkas V.

Ramanauskas pakvietė draugijos Centro komiteto pirmininką J. Sinkūną. Jis trumpai kalboj nušvietė draugijos istoriją, pažymėdamas draugijos augimą, paminėdamas jos atliktus darbus, išvardindamas nekuriuos svarbesnius įvykius.

Jis apgailestavo, kad šiame paminėjime nebėra nei vieno iš kūrėjų, kurių trys dar dalyvavo minint 40 metų sukaktį. Bet draugijoje dar yra ilgamečių narių. Pavyzdžiui, P. Stukas, kuris sėdėjo už garbės stalo, išbuvęs draugijos nariu jau 49 metus. Už to paties stalo sėdėjo A. Morkis su 47 metų stažu, B. Silėčius su 42 metų, V. Masienė su 42 m., H. Dabravolskienė su 42 m., S. Kaptainis su 40 metų stažu. Kiti seni nariai šiame paminėjime nebuvo, nors jie taip pat labai seni nariai. Matyti kokios nors priežastys neleidžia.

Toliau jis prisiminė apie pašalpas. Jis sakė, kad nors savaitinė draugijos mokama pašalpa nėra labai didelė, bet ilgiau sergantiems ji yra didelė pagalba, kadangi draugija moka labai ilgai, faktinai, tai visą gyvenimą, jeigu narys labai serga. Kas met narys gali gauti už 10 savaitinių. Nekurie nariai yra išėmę pašalpos iki \$1,400.

Pašalpomis ir pomirtinėmis draugija per tuos 50 metų yra išmokėjusi nariams \$128,000. Iš kur draugija gauna tiek pinigų? Į tai jis atsakė pažymėdamas, kad yra draugijoje daug narių, kurie dar nėra sirgę, nors

draugijoje yra išbuvę virš 40 metų. Reiškia, tie nariai, kuriems sveikata gerai tarnauja, gelbsti tiems, kurių sveikata šlubuoja. Jis paminėjo eilę narių, kurie nėra sirgę nei sykiu.

Po to vakaro vedėjas V. Ramanauskas pakvietė eilę senųjų narių tarti žodį, pavyzdžiui: A. Morkį, V. Masienę, P. Stuką, H. Dabravolskienę. Ant galo buvo pakviestas J. Keveža, ne tik senas draugijos narys, bet ilgą laiką buvęs Toronto kuopos pirmininku, vadovavęs salės statybai. Jis papasakojo, kaip kuopa įsigijo namą, kaip ji pagerino, kas labai daug padėjo. Jis dėkojo statytojams J. Mileriui ir J. Morkiui, taipgi ir J. Židžiūnui, kuris daug padėjo medžiaga ir darbu, visiems skolinusiems ir aukojusiems.

Prakalbos pasibaigus, buvo nuvalyti stalai, išvaly-

ta salė ir prasidėjo šokiai ir atsigavimas. O atsigavimas buvo reikalingas. Salė buvo pilna žmonių ir buvo gana šilta. Ir fėnas nieko negelbėjo.

Buvo ir svečių iš Hamiltono, kurie turi šios draugijos kuopą, užimančią pirmą vietą senumu po Toronto kuopos, iš Hespelerio, Courtlando.

Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė Draugija telegrama sveikino draugiją su sukaktuvėmis. Pirmininkas A. Jonušas ir valdyba telegramoje sako: "Vardu Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos siunčiame brolišką sveikinimą ir linkėjimus su jūsų 50 metų sukaktuvėmis".

Montrealo draugija yra panaši pašalpinė draugija, kaip ir mūsų.

Reporteris

Iš Toronto Lietuvių Moterų Klubo Veikimo

TORONTO. — Balandžio mėnesio pradžioje įvyko skaitlingas Toronto Lietuvių Moterų Klubas susirinkimas, kuriame valdybos ir komisijų pranešimai gerai nušvietė klubo veikimą. Papasakosiu apie tai nors trumpai.

Per praėjusį sezoną Klubas turėjo du parengimus, iš kurių vienas buvo dėl paramos Kubos vaikučių fondui, o kitas dėl papuošimo Sūnų ir Dukterų Draugijos svetainės naujomis užuolaidomis, kadangi draugija mini savo 50 metų sukaktį. Kubos vaikučių fondui buvo sukelta \$106.

Užuolaidas nupirko ir pasiūvo draugės klubietės Rukienė, Ramanauskienė, Daugėlienė, Zykienė, Poškienė ir Vinskienė. Darbą atliko labai puikiai ir svetainė dabar atrodo labai gražiai. Susirinkimas išreiškė draugėms didelę padėką už tai. Finansiniai su \$50.00 prisidėjo jaunosios kartos klubas 160.

Buvo gautas padėkos laiškas nuo Kanados Moterų Kongreso už aukas dėl Kubos vaikučių fondo.

Mūsų Klubas palaiko ryšius su KMK per savo atstoves Paužienę ir Maigienę. Ypač dabar, kada eina smarkus veikimas prieš nuklinį ginklavimąsi ir nuklinius bandymus. Tuo klausimu įvyks tarptautinis Amerikos kontinento moterų suvažiavimas Kuboje. Į šią konferenciją Klubas buvo išrinkęs draugę B. Janauskienę, bet dėl sveikatos draugė atsiskė.

J. Yla atsišaukė į klubietes, kad patalkininkautų Liaudies Balsui, surengdamos tradicinį garbės stalą piknike, kuris įvyks pabaigoje birželio. Klubietės atsišaukimą priėmė, o stalą pa-

ruošti apsiėmė šios draugės: Rukienė, Guobienė, Vilkėlienė, Poškienė, Ragauskienė, Gormanienė. Joms padės Klubas valdyba ir parengimų komisija.

Tuo ant vietos paaukėjo dėl minimo garbės stalo šios klubietės: Masienė \$2.00; Purienė \$3.00, Jarienė \$2.00, Bartkienė \$2.00.

Klubas valdyba pasilieka ta pati. Taipgi ir komisijos. Į kontrolės komisiją išrinktos šios draugės: A. Guobienė, Rukienė ir Jarienė.

Iš išdininkės raporto paaiškėjo, kad klubas stovi gerai finansiniai, nors gausiai paremia kitas organizacijas.

Iš raporto matėsi, kad yra narių, kurių nariniai mokesčiai nemokėti. Tos draugės turėtų prisiminti tą ir užsimokėti.

Per praėjusį sezoną keletas naujų narių įsirašė.

Susirinkimui buvo pranešta, kad dvi klubietės buvo susirgusios. Tai draugės Vilūnienė ir A. Daugėlienė. Turėjo operacijas. Taipgi susirgo draugė F. Kilikevičienė, kuri gydosi namie.

Susirinkimas nutarė turėti atostogas vasaros metu. Bet po vasarinių atostogų tuojaus imtis veikimo. Numatyta turėti paskaitas sveikatos klausimu, nuklinio ginklavimosi pavojaus klausimu. Valdybai pavesta pasirūpinti paskaitininkais.

Korespondentė

**RAKETŲ GAMINTOJAI
KRAUNASI PELNUS**

WASHINGTON. — Senato tyrinėtojai suranda, kad raketų gamintojai kraunasi didelių pelnus. Jiems gryno pelno lieka nemažiau 16 procentų.